

**Tifania**

Gyorsgőzmozgógépek, ruhamángorlók, facsarók  
 műlérhetetlen minőség és teljesíthetőség tekintetében! Legelőssabb árak. Katalógus ingyen és bérmentve. Képviselek kereszteltnek.

**TITANIA-MŰVEK, WELS 9 Ob.-Oest.**  
 Magyarországi vezérképviselet: Takács Oszkár, Budapest, VI., Nagymező-utca 49. szám.

**Rozsnyay Pepsin bora.**

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer  
 étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomor-gyengeség ellen.

Étkészés közben véve, megóvja a gyomorteljesítéstől. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.

12293 Kapható:  
 minden gyógyszerárban  
 valamint  
**ROZSNYAY MÁTYÁS**  
 gyógyszerárban  
 ARAD, Szabadság-tér.

**NAGYENYED-re**  
 Alsófőher n.

**GYÜMÖLCSFACSEMETEREK**  
 Székelyfák díszesek, tülevelesek, kertésznövények, boggyúgyümölcsök stb. stb.

**SZŐLŐOLTVÁNYOK.**  
 (I. sima áru) európai és amerikai sima gyökerekes vegyszerek. (Ökölös díszárjegyek kívánatra ingyen.)

**FISCHER és Tarsai**  
 faiskolák és szőlőoltványtelepek

**Telt kebel elérésére.**

Szép kebel szerzési, ma már nem képez titkot a hölgyvilág előtt, a mióta a **Pilules Orientales** (keleti labdacskok) csodálatos hatása ismeretes. Ezek a pilulák valóban azon tulajdonsággal bírnak, hogy a kebel kifejezetten megszilárdítja és nyújtják, és úgy a nyak és vállcsontok írgest megcsinálják az által, hogy a kebelnek kezes teltségét kölcsönözik a nélkül, hogy a derekat kibővítenék. A keleti pilulák főleg keleti nősténykivontásokból készülnek a az általános arzénol teljesen mentesek. Hatását nem szabad hasonlítani más külső vagy belső használatra szolgáló szerrel összehasonlítani. Egy több mint 20 évi eredmény a **Pilules Orientales** hírnevét megerősítette annyira, hogy úgy a fiatal lányok mint az asszonyok az egyedüli eszköze arra, hogy telt s szilárú kebelre tegyen szert. Könnyű és diskrét kezelés, tartós eredmény már 2 havi használat után. Egy üvegecske használati utasítással 6.45 kor., utóvétél 0.75 kor. Főraktár Budapeston Török János VI., Király-utca 12. Prágában Fr. Wittke & Co. Wassergasse 19.

**Butor**  
 izléses és szolid kivitelben teljes lakberendezések készpénz vagy részletre kapható

**Sarkány J**  
 bútorsiparossal, Budapest, VII., Erzsébet-körút 26. sz. műhely és raktár.

**+ Soványság. +**  
 Szép, telt testidomokat, gyönyörű kebel overbet a törvényileg védett, **«BUSTERIA»** erőporunk által, arany éremmel kitüntetve: Párisban 1900, Hamburgban 1901, Berlinben 1903. Húsz 6-8 hét alatt egész 30 fontig. Szigorúan szolid, nem ártalmas. Számos köszönetnyilvánítás. Dohoz használati utasítással 2.75 K. A pénz postautalványon beküldése, vagy utánvét mellett, beleértve portó is. Hygieneische Institut Dr. Franz Steiner & Co., Berlin 57., Königsplatz 60. Levélat Magyarországi részére: Török J., gyógyszerár Budapest, VI., Király-utca 12. szám.

**Valódi brünni szövetek**

az 1910. évi tavaszi és nyári idényre. ::

:: Egy szelvény ::	1 szelvény 7 K
3-10 méter hosszú	1 - 10 -
elegető teljes férfiruhához (kabát, nadrág és mellény)	1 - 12 -
	1 - 15 -
	1 - 17 -
	1 - 18 -
:: ára csak ::	1 - 20 -

Egy szelvényt fekete szalonnához 20.- K-ért, éppúgy felöltőszöveteket, turtin-talont; selym-kamagant gyári áron kívül a mindenütt ismert megírt és szolid postógyári raktár

**Siegel-Imhof, Brünn 126**  
 Minták ingyen és bérmentve.

Nagy előnyére szolgál mindennek, ha szövetvásárlás előtt direkt a gyártás helyén Siegel-Imhof-nál rendel. Óriási forgalma miatt általában a legnagyobb választék a legújabb szövetekből.

**•• SZABOTT, LEGELCSOBB ÁRAK! ••**  
 Bármily megrendelés teljesítése szigorúan mintái és figyelmes.

**Califig**

kellemes, hatásos hashajtószer felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt.

Enyhe és biztos hashajtó, hafását orvosok többszörösen kipróbálták, ezért a „Califig” néven ismert Kaliforniai Fügeszörp tisztasága és rendkívül járható tulajdonságainál fogva állandó vagy múló székrekedés, emésztési zavarok és étvágytalanság esetén orvosok által ajánlott, szívesen használt szer. Különösen kell ügyelni a „Califig” védjegyére.

Minden gyógyszerárban kapható. Nagy üveg 3 kor. Kis üveg 2 kor. Király-utca 12. szám.



**VASÁRNAPI UJSÁG**

SZERKESZTŐ: HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, MÁRCZIUS 20.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egész évre — 16 korona. Félévre — 8 korona. Negyedévre — 4 korona. A Világkranták-val negyedévenként 80 fillérel több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldj is esatolandó.



AUGIER. MAUPASSANT. CHOPIN.



GOUNOD. WATTEAU. PÁRISI SZOBROK. HUGO VIKTOR.

**Halljuk ama szeplős hölgyeket**

kik arcukról egész egyszerűen lemosnák az összes szeplőt és pattanást a DIANA szappan és DIANA krém segítségével.

**KÖSZÖNŐ LEVELEK:**

Igen tisztelt Gyógyszerész ur  
 Ne vesse meg az én elismerő levelem, de nem tudom másként meghálálni azt, hogy a Diana krémje minden szeplőmet eltávolított. Különben nem volt semmi szereplőmben rajtam, de az a sok szeplő egészen eltávolította az arcomat s azt hiszem a fő n. egy nőnél, hogy az arcbőre sima és fehér legyen. Egész életemben hálaosan fogok Önre gondolni. Üdvözlé  
**Hans Grete Sängerin.**

Tisztelt ERENYI ur!  
 Szívesen terjesztem az ön Diana-szappanát és Diana-krémjét, mert végtelen örömmel van, mióta ezen szereket használom. Ahányszor a tükörbe nézek, minig áldom eng, hogy ilyen csodálatosan eltűntek a szeplőim és pattanásaim. Kérek ismét 6 darab Diana-szappant és 3 Diana-krém-et nappali használatra. Tisztelettel Schlessinger Gertrud.

Tisztelt ERENYI ur!  
 Az itteni gyógyszerárban nem kaptam Diana-pudert, Ön pedig azt írja, hogy tanácsos gyengén bepuderezni az arcot, külföldön tehát 2 doboz fehér pudert szarvasbőrrel és mitűn úgyis egy a pora, tessék hozzácsomagolni 3 darab Diana-szappant is. Ha van valami jó milleser-írta, úgy küldjön ezt is, de csakis Erenyi-fele legyen és ne kerüljön többé 2 koronánál. Megint csak azt mondom, hogy a legjobb szeplő elleni szer az ön Diana-krémje és Diana-szappanj, mert az én szeplős arcomat valami bámulatos módon megszépítették az Ön szerel.  
 Teljes tisztelettel Ludwig Sarolta.

**DIANA-PUDER**

pedig arról nevezetes, hogy az arcon egyenletesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan; amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékes-szinű arcbőrnek, amely szín olyan nők arcán látható, kik ártalmas összetételű pudert használnak.

Egy üvegtégely Diana-krém (nappali és éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.  
 Egy üvegtégely Diana-krém (csak éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.

Egy nagy darab Diana-szappan 1 kor. 50 fill.  
 Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsá, vagy sárga színben) 1 kor. 50 fill.

Kapható egész Európában a gyógytárakban, drogériákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni az rendelje meg a központból:

**ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körút 5.**  
 (A legkisebb megrendelés is fordulópostával utánvételt eszközöltetik.)

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

## AZ IDEGEN ARCZOK.

Ha idegen arcokat nézek,  
Arczom ijedten földre-vágom:  
Óh, Istenem, mennyi más arcz van,  
Mennyi más arcz van a világon.

Mennyi boris szem néz szemembe,  
Mennyi homlok sápad rám némán,  
Mennyi vádló álom és rejtély,  
Mennyi nagy szomorúság néz rám.

Mennyi vád terped minden arczon,  
Vádjá letűnt s jövő időnek,  
Mint láncos rab, félve, bűnbánón  
Csak föl-fölnézve nézem őket.

Valaha minden arcz magáért  
Vívott egy szörnyűség harcát  
És állanak rab elleneként  
Egy mással szemben most az arczok.

Már-már alig is emlékeznek,  
Hogy egykor egymással csatáztak,  
De ott ég minden ember-arczon  
Látatlanul kudarcz, gyalázat.

S minden arczot, idegen arczot,  
Midőn elfog a titkos emlék,  
Legalább egyszer földértíni,  
Megragyogtatni be szeretnék.

Ady Endre.

## SÖTÉT TAVAK.

Homlokom alatt az idő  
Két sötét gödröt ásott,  
S az élet könnyes, síró kedve  
Lassanként összegyűjtött benne  
Sok könny-tiszta, átlátszó, árnyas  
Barna szomorúságot.

A szomorúság két tava  
Az én két szemem párja.  
Csöndes tükrén át látok mindent,  
Csókot, mosolyt, életet, istent,  
A napsgár is elsötétül,  
Míg mély gyászát átjárja.

Örömök képe hull reá,  
Mások mosolya, csókja,  
Mintha meghajló parti fák  
Tavaszi estén hullatnák  
Ezüst lombjuk, sápadt viráguk  
A sötét tükrű tóba.

De itt a Lemonás evez  
Egy partról át a másra,  
Dalol, mintha szél zengene,  
S a bánat két tengerszeme  
Sötétben, fázón, megremegeve  
Elrejtőzik az árnyba.

Nagy Zoltán.

## A KONT-ESET.

Fantasztikus regény a XXI. századból.

Irtó Szemere György. (Folytatás.)

Am hogy reá hívatkozott a vitéz, Gábor gróf menten belekapott egy óramű pontosságával működő agya kerekéibe.  
— Ügyvéd úr, — zökentette ki a nagyeszű urat egy logikai cirikulusz kellő közepéből, — világosítsa fel úkapámat, hogy egyszerűségeimkorra vége szakadjon ennek a kínos családias ügynek...

De a fiskális csak nem akart hozzájárulni a felvilágosításhoz.  
— Várjon kérem, — s legyintett a kezével, — még nem vagyok kész az anyaggal...  
Gábor kijött a türelméből.  
— Ugyan kérem, ne affektáljon.  
Kincses mester bedugta a fülét, hogy ne háborgassák, úgy gondolkodott tovább. Majd az sem volt neki elég, felállt az asztaltól és ötször-hatszor körülszalagálta a szobát. Izzadt, mint a ló, kidülledt a szeme.

A plebánus szinte attól tartott, hogy hírtelenében megbolondult a híres férfiú.

— Nagyságos uram, — szólott rá szelíden, — tessék megcsendesedni, hisz nem történt semmi baj.

De csak tovább zúgta a mester a fejét, nyilván végig kellett hogy legelje a Corpus Juris összes berkeit, hogy kilyukadhasson valahová.  
Kont maga is elkormányodott, Gábris gróf szívdobogást kapott, csak a nazarénussal nem történt semmi sem. Ő nem tudott csodálkozni...

Nagysokára elcsendesedett Kincses mester. Belevágta magát a székébe s egy nagyot fűjvén Heureka helyett, eme szavakra nyitotta ajkát:

— Készen vagyok!...

Kont ráemelte szemét.

— Nos?

Gábor melléje ugrott:

— Beszéljen hát!

A pap is nógatta:

— Halljuk, nagyságos uram!

— Kérek egy pohár bort, — nyögte ki a mester, miközben szaporán törülgette homlokáról a dicsfényt, azaz az izzadságot.

Hárman is töltöttek neki. És Kincses mester felhajtotta mind a három poharat.

No, vélték a kíváncsiságtól rángatózó urak, most már csak megjön a szava. Megjött, de nem az igazi.

— Éhes vagyok, — mondta — s elkapta a hideg malaczos tálat a nazarénus elől...

— Ne bolygassuk a mestert, — tanácsolta a házigazda, — hadd lakják jól először, majd beszélni fog ő aztán kérés nélkül is.

Gábor gróf megfogadta a tanácsot, összekapta fogát, hogy fel ne robbanjon, míg a fiskális úrnak jóllakni nem méltóztatik.

A plebánus egy új témát próbált megpendíteni, de csak a nyelve pendült meg egy pár-szor, a téma nem. Azt megfojtotta Gábor gróf, még mielőtt megszületett volna...

— Ne beszéljen, kérem — szólott rá a szelíd papocskára — mert képtelen vagyok odahallgatni, ideges vagyok.

A nazarénus belefáradván a busás reggelibe, egy nagyot nyögött. Azt is betiltotta a gróf.

— Ne nyögjön kérem, émisszenzen csendesben.

Kont megcsóválta fejét...

— Légy türellemmel — intette úkunokáját, — és ne zaklassd az én vendégeimet...

Kincses mester még mindig evett, mint a tenger, a mi száz és száz folyamot el képes nyelni, a nélkül, hogy kicsordulna a medréből.

Hát annyit, mint a tenger még sem nyelt el a jeles férfiú, nagysokára elérkezett az az időpont is, a mikor végkép elfogyott a nadrágszíja valamennyi lyukja.

— No — mondta akkor — jóllaktam, hál' Istennek... Kérek egy pipát.

Gábris elhozta neki a pipát, meg is tömte sajátkezűleg.

— Tessék, de kérem, most már sziveskedjék beszélni...

Kincses mester szitta a pipát teli pofával, a szeme is kidülledt bele, de nem használta az erőlködése semmit: a dohány nem fogott tüzet. Nem is kinlódott sokáig, letette a tajték edényét.

— Kérem szívesen — méltatlankodott fejcsóválva — ez a pipa oly keményre van tömve, hogy azt nem szítja ki, nincs az a bivaly.

Gábris átkozta az ügyetlenségét és egy rengeteg szivart oktrolyált rá a rettenetes fiskálisra.

— Nem bánom — vállalta ez a szivart nagynehezen — bár egy jó pipa dohányt nem adok száz ilyen tekerésért...

Már füstölt a szivar, mint a lokomotív, de Kincses mester még mindig nem nyilatkozott. Végre maga Kont is megszokta a tempóját...

— Beszéljen, fiskális úr — szólította meg a súlyos férfiút, — eleget vártunk kegyelmedre.

Hát beszélék — egyezett bele Kincses mester. — Úgy kezdem, hogy ez lesz a világ leghíresebb és legnagyobb pere.

— Tehát vállalja?

— Vállalom!

Gábris, hogy le ne essen a székéről, felugrott.

— De nem fogja megnyerni, — támadt rá kétségbeesetten a fiskálisra.

Annak a szeme héjja se rezdült.

— De megnyerem — mondta s Kontra nézett, — már csak azért is, hogy bebizonyítsam, miszerint az ötödik kerék az ember legbecsebb testrésze.

A papocska összecsapta kezeit.

Gábris gróf végkép elvesztette higgadságát, szinte az eszméletét is.

— Ezzel maga is beismeri, hogy bolond! — kiabált rá dühösen a mesterre. — En így megoldom egy jelzővel, kettővel: lelkiismeretlen, rossz-hiszemű bolond! Meg akarja nyúzni az úkapámat... Ki akarja használni a tapasztalatlan-ságát. Jól tudja, hogy 30 év alatt elévülnek az ilyen dolgok, de mit bánja azt maga! Elvállalja a pert, mert jó fejéstehénnek ígérkezik.

No, de — folytatta eszeveszetten, — majd megmutatom én magának, hogy én is vagyok valaki; leleplezem, bevádolom az ügyvédi kamaránál és...

Nem folytathatta, mert megbicsaklott a torka a dühtől.

Az ügyvéd egy csöppet sem haragudott rá, sőt inkább megdicsérte a szidalmazója szivarját.

— Ejnye, — mondta — még se utolsó szivar ez az amerikai bagó.

Kontnak módfelett tetszett a késői ivadék impertinens humora: nem állhatta meg, hogy el ne kaczagja magát.

— Feleljen hát Gábrisnak, — biztatta fel mégis, hogy némileg jóvátegye a tapintatlanságát.

— Hisz — jegyezte meg Kincses mester sunyin, — még nem kész a szidással, csak pihen.

— De készen vagyok — jelentette ki Gábris gróf.

Oly komikusan hatott e kijelentése, hogy még a plebánus is elmosolyodott rajta.

— Az más — mondta Kincses uram — akkor felelek... Hát abból, a mit a gróf úr most rám mondott, egyelőre sem igaz, mert egy krajczárt sem fogadok el a perért, pusztán dicsőség-ből folytatom.

De erre a kijelentésre már kétfelé kérekedett a nazarénus füle is.

— Ejnye — jegyezte meg, — ki hitte volna, hogy olyan biztos ez a per.

Kincses uram fölpezekelt a tokáját és felállt, hogy jobban hasson a szava.

— De csak egy embernek biztos ezen a kerek világon — vágta ki a szót és a mellét — és ez az ember én vagyok.

Azzal, miután úgyse lett volna képes magát feljebb licitálni, elköszönt a házigazdától:

— Alásszolgája, majd eljövök az anyaggal, ha le lesz írva.

— Mikor lesz az anyag leírva? — kérdezte Kont vitéz.

— Tekintve, — válaszolt Kincses mester, — hogy kiteszen vagy ötven ívet, el fog tartani vagy tíz napig.

— És — csodálkozott Kont, — kegyelmed azt öt perc alatt szedte össze a fejébe?

— Nagy uram, — henczegett a kövér úr, — ha kitalálták volna azt a gépet, a mi lefotografálja a gondolatot, rég eszár volnék.

Komplimentumot csapott (a mi, tekintve gerince hajlíthatatlanságát, annyiból állott, hogy behajította kissé a jobb térdét), aztán csakugyan kigömbörgött.

— Szolgája, szolgája, szolgája! — üzenté vissza az ajtóból, mert eszébe jutott, hogy nem bucsúzott mindenkitől.

A vendégek nem is vártak tőle ekkora tapintatot. Elég volt nekik az is, a mit a maga jószántából hagyott hátra: a kétség, az izgalom.

A páter nem is állotta soká az ebédől fülledt levegőjét, ajánlotta magát.

Gábris gróf azonképen cselekedett.

— Majd még beszélünk erről a dologról, — mondta úkapjának sápadtan, — most nem tudom, mi lett, azt hiszem; fejűfuszat kaptam...

... A nazarénus és a várúr magukra maradtak.

A nazarénus egy igen magas, szikár férfi volt. Haja fakó és gyér, mint a molyette bunda, orra kövér és kampós, mint a flamingóé. Különben hasonlított egy kiehéztet tevéhez is, különösen a jámbor szeméinél és lapos fogainál fogva.

— Eszik még, domine? — szólította meg Kont rövid hallgatás után.

— Köszönöm alásan, nem tudok többet.

— Akkor keljünk fel. Kell egy pipa?



IFJABB DUMAS SÁNDOR.



VERNE GYULA.



IDŐSB DUMAS SÁNDOR.

## PÁRISI SZOBROK.

— Instállom, jobb szeretnék egy kubát.

— Mi az a kuba?

— Őt krajczárt kóstáll, de igen finom.

— De mi?

— Szivar.

— Őtkrajczáros szivarom nincs, de egy másik fajtából adhatok, — mondta a házigazda és megkínálta vendégét egy ötkoronás Upmannal.

Felkeltek az asztaltól és besétáltak a szomszéd szobába.

— Üljön le, domine.

A nazarénus leült.

— Mi a neve? — kérdezte Kont.

— Lombos Keresztély, instállom.

— És mit tud?

A kérdés nagyon általános volt, de Lombos Keresztély azért nem hozta zavarba.

— Hát — válaszolt a nagy úrnak — elvégeztem a teológiát, a jogot, a kereskedelmit és a technikát... Azonkívül tudok görögül, törökül, latinul, tótul, németül, angolul, csuvaszul, kínaiul és hottentottául...

(Most fűjt egyet, aztán folytatta: — Voltam már költő is, ügyvéd is, katona is, buddista pap is, de kálvínista pap is. Amerikában csatornatisztító voltam, Stambulban eunuk, Aetiopiában testőr, végre Délafrikában megettem egy ártatlan kis gyereket, a mi, bár tévedésből marhahúsnak ettem, igen megfeküdte a szívemet... Azóta semmi sem vagyok, csak nazarénus.)

Kont vitéz csak ámult-bámult.

— Akkor kegyelmed igen tudós ember!

— Az vagyok.

— És sok mindent próbált!

— Azt hiszem, mindent.

— Gábor gróf — faggatta Kont különös vendégét, — azt mondta nekem, hogy megtévedt egyszer: sikkasztott.

— Sikkasztottam, mint testőr X. Menelik királytól, de jóvátettem a hibámat, mikor nazarénus lettem...

— Volt pénze?

— Épen annyit, a mennyi kellett és még három korona.

— S most miből él?

— Napszámból.

— Egy ilyen tudós ember! — csodálkozott a vitéz.

— Itt nálunk nem kell a tudomány, — világosította fel Lombos. De azért nem panaszkodom, mert megalkudtam a sorssal. Igen kevés-sel beérem én. Egy liter nyers búza naponta az emberi test táplálására utig elég.

Kont összeosapta kezeit:

— És meg tudja rágni a nyers búzát?

— Meg. A fogam hozzáidomult.

— De a jó meleg ételt csak jobban szereti?

— Azt természetesen jobban, mint látni méltóztatott.

Kont vitéz elgondolkozott egy pillanatra, aztán Lombos vállára tette kezét.

— Akar jó módban élni?

Fanyar mosoly húzódott a Keresztély szája szögletébe.

— Köszönöm instállom, biz én magam sem tudom...

— Nincsenek vágyai? — faggatta Kont.

— Hát hisz voltak — hebegte zavartan. — De most már minék?... Késő.

— Miért késő?

— Igen sokat éltem, unom a földet, Isten-hez vágyom...

A várúr egy időre beszüntette beszédét le s fel járkált a szobában. Aztán a következő kérdéssel lepte meg a nazarénust.

— Akar-e érdemeiket szerezni Isten kegyel-mére?

Egyszeriben kigyult az összetört férfi savó-szin szeme.

— Azt igen, igen! Hiszen nazarénus vagyok.

— És — tette fel Kont a második kérdést — tud-e hallgatni?

— Ha paranesolja, és ha Istennek tetsző dolgot cselekszem vele, — fogadta a nazaré-nus fanatizmusa lázában, — kivágotom a nyelvemet.

Kont a fantaszta felé nyújtotta jobbát s ebben a pillanatban csöppet sem hasonlított önmagához, a délczeg, erőszakos, hatalmas Kont-hoz, inkább egy szelíd kálomista püspök benyomását tette. A szavai azonképen:

— Szeretem kegyelmedet és ha úgy akarja kegyelmed is, magammal tartom. Szükségem van valakire, a kinek bátorsággal kiönthetem a szívemet. Egyedül állani a földön egy nagy kötelesség és felelősség súlyával terhelt, a nélkül, hogy ezt a felelősséget bárkivel is meg lehetne osztani: a legnehezebb emberi vállalkozás, szinte határos a lehetetlenséggel. Bizom az erőmben, — folytatta Kont vitéz nemes pathoszszal, — szívesen felveszem a harcokat a milliókkal s nem kételkedném a győzelmemben sem, ha ezen a ponton nem érezném a gyöngeségemet... Akar-e segítségemre lenni?

A nazarénus felállt, hajlott teste kiegyenesedett, csupa láz volt az arca.

— Akarok...

— És — kérdezte a vitéz, a megihletett férfi kezét melegen szorongatva, — megígéri, hogy nem kérdez, nem lát, nem hall semmit abból, a mit kegyelmednek sem szabad tudnia...

Megígéri, ha im Isten szent színe előtt kijelen-tem kegyelmednek, s ezentúl tenni fogok, bármily különösnek, titokzatosnak, örületesnek is tetszett és fog tetszeni, Isten és a haza dicsősé-gére történik?

— Megígérem; — és egy könyesepp gördült ki a nazarénus szeméből.

— Miért sir? — kérdezte Kont csudálkozva.

— Olyas valamit éreztem, — válaszolt Lombos Keresztély, — mintha egy pillanatra megnyit volna előttem az ég s ott láttam volna b-nne nagy uramat Isten számolyán ülve.

Azzal lehajolt a Kont kezére és egy ábitatos csókkal illette meg.

Kont egészen elérzékenyült...

— Kegyelmed igen gyöngye, kedves barátom — mondta a szive hangján — víziói vannak, hallucinálnak. Gondom lesz rá, hogy meg-erősödjék... Nézzé — tette hozzá hirtelen hangot és modort cserélve, — úgy mint én! — És kifeszítette hatalmas karjait, hogy a ruhája szinte repedezett bele. — Jó lesz barátom! — enyelgett a nazarénussal, mint apa gyermeké-vel. — Ugye jó?

— Jó — mondta a nazarénus és imádatlalt nézett fel a hősré.

(Folytatása következik.)

## PÁRISI SZOBROK.

Ismeretes az a régi mondás, a mely azt mondotta, hogy az ókori Rómának két lakos-sága van: az egyik márványból való. Ez az elmés mondás büszkeség forrása volt a régi római-nak, bizonyította városa gazdagságát, a mely megbirt ilyen pompát, finom műveltséget, a mely kifejlesztette a szép szobrok állításának szükségérzetét, a nagy multat, melynek szá-mos kiváló alakja érdemelte ki az emlékszo-bor dicsőségét s a hazafias érzést, a mely hálával fizet annak, a ki a haza körül érdemeket szer-zett. Nem is volt s talán nem is lesz egyha-mar olyan város, a mely a szobrok sokasá-ga és nagyszerűsége tekintetében Rómával vete-kedhetnék. A valószínűleg Theodosius korá-ból való Notitia szerint csak lovasszobor 22, diadalkapu pedig 36 hirdette Róma nevezetes férfainak dicsőségét, a különböző istenek tiszteletére pedig 80 aranyozott és 74 elefánt-csontból faragott istenszobor állott az utcákon és tereken. A jóval később, Justinianus ide-jében élt Zachariás szír nyelvű munkája nem kevesebb, mint 3785 ércszobrot számlált Róma nyilvános helyein, a köztéren, fürdőkben, csarnokokban, színházakban, kutakon stb. Pe-dig akkor már sokat elvittek, így pl. csak maga Nagy Constantinus 60 ércszobrot számlát-tatott át az ő kedves fővárosába, Bizáncba.

Európa mai városai közül leginkább Páris léphet nyomdokába Rómának s ha utól nem éri is, de a többi világvárosokat, mint sok egyébben, ebben a tekintetben is legyőzi.

Nagyszabású szobrai és egyéb plasztikai em-lékei világszerte híresek és emlékeztetek, de még ezeknél is érdekesebbek és jellemzőbbek kisebb emlékszobrai, a melyek benépesítik



LOVASRENDŐRÖK VISSZASZORÍTJÁK A TŰNTETŐ TÖMEGET.

közteret és parkjait. Különösen a parkok szépségét emelik ezek a többnyire művészi tekintetben és kiváló szobrok, a mint a fák árnyékában, bokrok között elrejtözve a sétáló elébe tűnnek. S jellemző az is, hogy legnagyobb részben a kultúra nagyságainak, íróknak, művészeknek, muzikusoknak, tudósoknak szólnak, — mintegy emlékeztető jelei a francia műveltség újabbkori történetének. Akármilyen sokra tartják hadi dicsőségüket, a *gloiret* a francziák, ép oly büszkék kulturájukra is, a mely különösen a művészi kultúra tekintetében mindig vezetője volt az emberiségnek.

Párisi hatás javarészen, hogy a többi nagy városok is igyekeznek kisebb-nagyobb szobrokkal benépesíteni nyilvános helyeiket s különösen a parkokat; az erre való törekvés nálunk is megvan legújabb idő óta s figyelemre méltó dolog, hogy éppen legkedvesebb és legszebb szobraink néhányát köszönhetjük ennek a törekvésnek. Annak jele ez, hogy a modern szobrászat jobban bírja megoldani az intímabb jellegű feladatokat, míg a monumentális nagy stíl gyakran meghaladja erejét.

## MÁRCZIUS 15-IKE EMLÉKEI.

A mi a hatvankét év előtti márczius tizenötödike politikai eseményeiben korszakos eredmény volt, átment az alkotmányos élet intézményeibe. A nagy időknek emez emlékei és eredményei ennél fogva intézményeinkben és politikai szervezeteinkben élnek és azoknak a működését táplálják. A márczius tizenötödike eseményeknek voltak azonban külső emlékei is, melyek úgy hozzátapadtak az egykorú mozgalmakhoz, hogy eme viszonyuknál fogva külön történelmi és lokális nevezetességeké váltak. Nem sok maradt meg emez emlékekből, de a mi megmaradt, megérdemli, hogy a mostani hatvankét éves forduló aktualitása révén az emlékezet számára felidéztessek. Vonatkozásban vannak ezek ama törekvésekkel, melyek hatvan év előtt, márczius tizenötödikén, Magyarország történelmét fordulóponton terelték. Érdekeségüket is ez a körülmény biztosítja. A márczius tizenötödike egykorú emlékei és emlékezetes helyei eme vonatkozásaik által keltik fel most, az újonnan való évforduló alkalmából a közérdeklődést.

A legnevezetesebb helyek egyike a hajdani Uri (ma Koronaherceg) utcái *Pillvax-kávéház*, hol a márczius 15-iki eseményeket Petőfi és társai előkészítették, ugyanazon a helyen, ugyanabban a házban áll fenn most is, a hol hatvankét évvel ezelőtt volt. Tíz év előtt a főváros polgársága emléktáblával jelölte meg a kávéházat, az akkori tulajdonos, Schovanetz János pedig kifüggesztette a kávéház falaira



RENDŐRI KORDON A «FEHÉR KERESZT» SZÁLLODA ELŐTT.

GRÓF TISZA ISTVÁN ARADON. — Jely Gyula fővelőtel.

épületnek külön nevezetességei is vannak. A múlt század első éveiben itt alapította meg Kultsár István «Hazai Tudósítások» című lapját s 1840-ben e ház első emeletén volt a Kossuth Lajos vezérserge alatt indított «Pesti Hírlap» szerkesztősége, 1848-ban pedig a Mágánások Klubja. Ott, a hol ma a Ditmár-féle lámpaarú raktár húzódik meg, létezett 1848 márczius 15-én a *szabadsajtó nyomda*, melyről aztán az udvart még aznap szabadsajtó udvarnak, a mai Kossuth Lajos utcát pedig Szabadsajtó-utcának nevezték el.

A Pillvax-kávéházból és az egyeteméről ide vonult a néptömeg és itt adták át kinyomtatás végett Landerernek a Nemzeti dalt és a Tizenkét pontot, melyeket a mai lámparakttár-helyiség közepét alkotó szedőteremben a Landerer nyomdászai nemsokára el is készítették. A márcziusi napok egyik legnevezetesebb emléke még a «Szabadsajtó», vagyis az a gép, melyen a Nemzeti dalt és a Tizenkét pontot a cenzúra bejegyzése nélkül kinyomtatatták. E gép ma is megvan eredeti állapotában s néhány év előtt még korrektúrák és revíziós levonatok készítésére használták a Franklin-Társulat nyomdájában. A Petőfi-ház megalapításakor aztán a Franklin-Társulat odaajándékozta a nevezetes ereklyét, mely ma is a Petőfi-ház tulajdonában, eredeti állapotában van. A keretűl szolgáló vaskorona közepén rézlapra véste ez a felírás olvasható, mely a gyártmány angol eredetét mutatja: «Columbian Patent. Manufactures 10. Finsbury St. 1845. London.» Viszont a Nemzeti Dal és a tizenkét pont első példányai, Petőfi megjegyzéseivel a Nemzeti Múzeum kiállítási termében őriztetnek. A Nemzeti Múzeum lépcsőzetének azt a kiugró részét, hol Petőfi a Talpra magyart elszavalta a márczius 15-ikén egybehívott népgyűlésnek, szintén megőrkítették. Emléktábla hirdeti, hogy itt folyt le a nevezetes napnak egyik nevezetes jelenete. Megvan aztán még a budavári *helytartótanács épülete* is (ma országos levéltár), hol az ifjúság márczius 15-én proklamálta az új alkotmányt. Öreg, de nevezetes épület, melynek történelmi érdekességét az a körülmény adja, hogy 1790-ben itt tartották a híres budai országgyűlést.

A többi emlékezetes helyek és emlékezetes ereklyék, melyek össze voltak kapcsolódva az 1848-iki márczius 15-ikével, nagy részben már eltűntek vagy átalakultak a hatvankét éves fejlődés alatt. A régi univerzitás helyén az átalakított egyetem fekszik, a városháza nincs meg, a Nemzeti Színház sem a régi s megváltozott neveikkel élnek az utcák is, melyeket Petőfi a márcziusi események alkalmá-

ból hazafias elnevezésekkel óhajtott illetni. A Belváros, egy-két utca kivételével egészen átalakult, eltűntek egykori terei és az a sok nevezetes vendéglő, a Csiga, Két huszár, Török császár, Fácán, Fogoly, Fillingér, Borsajtó stb., a hol márczius 15-ikén, hatvankét év előtt a pesti polgárság a szabad eszmék diadalát ünnepelte.

## BRESCIA.

— Az Ateneo Martinengo-ban. —

Vérrel és tüllel forrt egybe ennek a kis olasz városnak neve Haynau nevével. Innen nyerte a bresciai hiéna borzalmas epiteton ornansát. Mert borzalom és példátlan kegyetlenkedések emléke fűződik ehhez a névhez. Pusztítás tüzzel-vassal és olyan vérfürdő, a melynek nyomán az egész művelt világ méltó felháborodásban tört ki.

E gyilkos vérengzésnek egykorú emlékeit itt őrzik az *Ateneo Martinengo* üveges múzeumi szekrényeiben. Tépett zászlók, rozsdás fegyverek, ereszkedett bőri dobok, sok-sok elfakult tintájú irások, régi rajzok, megfeketedő festmények, érdemrendek, régi osztrák pénzek és okmányok között, az üveglapok alól élénk tűnik Radetzky proklamációja, Jellachich



ELINDULÁS A PÁLYAUDVARRÓL.

Márczius 30-ig gróf Nugent vezérőrnagynak a S. Eufemiáig előretolt brigádja csak arra szorított, hogy a várost csupán arról az egy oldalról fenyegetse és e közben érintkezésbe lépett az erődítéssel. A midőn 29-én és 30-án éjjel tudomást szereztünk arról, hogy Bresciában a felkelés mind nagyobb mérvet ölt, Padovából Veronán keresztül a helyszínére siettem és elhagytam kedvező hadállásunkat, hogy a S. Eufemia előtt táborozó Nugent brigáddal körülzárjam a várost, a melynek kijáratát a felkelők erős barrikádokkal zárták el. E brigád 2300 gyalogosból és 50 lovasból állott. Figyelmem kívül hagyva a csekély létszámot, az eredményben nem kételkedtem és a támadást továbbra nem halogathattam, mert a bresciai felkelők száma a hegyi lakókból egyre növekedett.

31-én napfölkeltkor megkezdtük a város körülzárását öt hadoszlop segítségével. Az első zászlóaljat személyesen vezettem a hegyszakadékokon keresztül Brescia erődítésébe, a háló kapun át. Az összes hadoszlopoknak nagyrészt a város falai mögött rejtőző felkelők puskatűzése közben kellett felvonulniuk, úgy, hogy már ekkor egy halottunkról és 12—14 sebesültünkről kaptam jelentést. Délfelé megtörtént a teljes körülzárás. A városban a csöcselék és a teljes anarchia vette kezébe az uralmat. Tudattam a lakosággal, hogy megörkeztem az erődítésbe és főlshóltottam a megadásra. Délélt 11 órakor a városnak egy küldöttsége jelent meg előttem, a mely beismerte a városi hatóságok tehetlenségét és azt, hogy a hatóság jobb érzésű része a felkelés ellen van, de a mellett olyan véleménynek adott kifejezést, a melyből nyilvánvalóvá vált,



A KÖZÖNSÉG A «FEHÉR KERESZT» SZÁLLODÁHOZ VEZETŐ UTCÁBAN.

«Notificazione»-ja, öreges nyomdai betűkkel nyomva. És egyszerre csak megakad a szemünk egy sárguló nagy ív papirospon. Az aláírás: Haynau. A szöveg pedig:

«Közlöm a hatóságokkal és Brescia lakóival, hogy seregeim élén megjelentem a város falai előtt, hogy felszólítsam Bresciát, adja meg magát kényre-kedvre, kegyelemre és kegyvesztésre. Ha ez ma déli 12 óráig meg nem történik, a barrikádokat karhatalommal széjjel-dobatom, a várost megostromlom, kifosztom, feldúlatom és átengedem a pusztítás minden borzalmának. A városból kivezető valamennyi utat csapataim tartják megszállva és az esetleges ellentállás a város biztos, végleges pusztulását vonja maga után.

Brescia lakói! Ti ösmertek engem, én megtartom a szavamot!»

Kemény és kegyetlen intőszózat, a melyből szinte kiáradni érezzük mindazokat a borzalmakat, a melyek pár nappal utóbb utólték Bresciát. De Haynau későbbi jelentése, a melyben a vérengzésről beszámol, erről a vérengzésről jóformán teljesen hallgat. Egy-két szóval érinti csak, mert hiszen teljesen nem térhet ki előle, de azért, a hol csak lehet, elsiklik fölötte:

Brescia, 1849. április 2, reggel öt óra.

Sietek jelentésemet az alábbiakban betérjeszteni a márczius 31-iki és április 1-iki ostromról, a melylyel a lázadó Brescia városát leigáztam.



A «FEHÉR KERESZT» SZÁLLODA, A HOL A PÁRTGYŰLÉST TARTOTTÁK.

GRÓF TISZA ISTVÁN ARADON.

hogy bűnüknek nincsenek tudatában, azt semmiképpen sem voltak hajlandók beismerni, sőt betekintést engedtek ama örült ideáikba, hogy ők tulajdonképpen jogos védelmi állást foglaltak volna el a császári-királyi hadsereggel szemben, a piemonti és osztrák háborúskodás újból való megkezdésekor, legális területen. A hadállapot kihirdetésének és az ostrom megindításának delután két óráig való cshalasztását kérték, mint a mennyi időre feltétlenül szükségük van, hogy a felkelőket fegyvereik letételére bírják.

A halasztást megadtam, mert még mindég reméltem, hogy a felkelők feladják a védekezés jogának örült ideáját.

Válasz helyeti két órák a város összes harangjait támadáshoz verték félre és az erődítést övező házakból, tornyokból és háztetőkről szűnni nem akaró tüze'ést indították az erődítés ellen.

Magam jóindulatából meghosszabbítottam a terminust delután félnegy óráig, de a mikor ekkortájt a lázongás mind erősebb mérvet öltött, megnyitattam az erődöt a tüzelést a város ellen és minden oldalról megindítottam a rohamot. Mivel csak négy táborigyűtem volt a Porta Torre Lunga előtt és az összes bejáratok erősen el voltak barrikádózva, így az első pillanatban csak ezen a kapún nyomulhattam be. A Porta Torre Lunga előtti támadást a rekonvalescentek csapatjával, Smrček kapitány vezetése alatt megkönyvittem a Lajosgyalogosok által, a kiket az erődöt a város sáncaiz mentében, rajvonban szintén a kapubarrikád ellen vezényeltem. Smrček kapitány e támadást olyan bravúrosan végezte, hogy a felkelőket első rohamra elűzte a kaputól és ezt gróf Nugent vezérőrnagy hadosztalának egyetlen lövése nélkül megnyitotta előttük. A mikor gróf Nugent vezérőrnagy hadosztala benyomult a városba, a Baden-gyalogezred első zászlóalját az erődötől, rohamlérésben, a városba indítottam.

Gyilkos harc indult meg most, a melyet a felkelők a legnagyobb macakással folytattak torlasztól-torlaszig, egyik háztól a másikig. Sohasem hittem volna, hogy egy ilyen rossz ügyet ilyen kitartással lehet védelmezni. Nem törődve ezzel a kétségbeesett ellenállással és bárha a roham csak részlegesen és az ágyúk által csak kevésse volt előkészíthető, hátr csapataink hősiessén, de sajnos nagy veszteségek árán rohantak meg egymásután a házorokat. De mivel valamennyi hadosztal nem nyomulhatott be egyidejűleg a városba és mert közben be is sötétedett, kiadtam a parancsot, hogy a további előnyomulás beszüntetendő és az elfoglalt városrészeket megszállva kell tartani.

A harc késő éjfélig tartott. Április 1-én hajnalban a városban újból félreverték a harangokat és a felkelők részéről a harc még hevesebben megindított. Bár ez semmiképpen sem volt várható és a tapasztalatok ellenére volt, a kétségbeesett felkelők — számra nézve összesen 2000 — jóformán mindenütt bejött-harcig, szinte ököltuság vitték a küzdelmet.

Rottenetes bombázást indítottam most a város ellen és megújítottam a rohamot. A súlyos veszteségek mellett, a melyeket szenvedtünk és az ellenfél macakossága és dühe miatt kénytelen voltam a legerősebb eszközökhöz nyulni. Megparancsoltam tehát, hogy hadifoglyok nincsenek és mindenkit, a kit kezében fegyverrel fogtak el, azonnal ki kell végezni. A házakat, a melyekből az ellenség tüzelt, megparancsoltam, hogy fel kell gyújtani és így történt meg, hogy már tegnapelőtt este, de főként tegnap, részint a bombázás, részint a felgyújtás által sok helyütt tűz ütött ki.

Csapataink állandóan előbbre nyomultak, de ez csak lépésről-lépésre történhetett meg, mert azon csapatok száma, a melyek fölött rendelkezni lehetett, kevésnek bizonyult ezzel a nagy kiterjedésű és számos szűk utcáskával rendelkező városral szemben. Lassanként szuronyrohammal elfoglaltuk a következő kapukat: Porta Alessandra, Porta Nazará és végre este felé a Porta S. Giovanni, valamennyit megszállottuk és ugyanezen mértékben a várost is megtisztítottuk a felkelőktől, a kik ekkor már mind sűrűbben igyekeztek a városfalakon átjutva, a szabad síkságra menekülni. Valamennyit a Porta S. Giovanni és Porta Pill közé szorítottuk.

Réggel négy órák az I. báni határozat első zászlóalja és egy svadron dragonyos, a kiket Verona felől küldtettem utánam, továbbá Mantuából egy mozsárágyú üteg megérkezett Brescia alá. A határozat zászlóalját azonnal tűzbe vezényeltem és ővelük siettettem a harc befejezését. A felkelők ellenállása mindegyre alább hagyott és esti hat órára nemcsak hogy csapataink az egész várost megszállták, de a nyugalmat is helyreállították.

Ebben a szívós és gyilkos harcban, a mely néhány éjszakai óra kivételével, március 31-én delután félnegy óratól április elsejének delutánitól öt órájáig tartott, veszteségeink jelentékenyen bizonyultak. Jelenleg még nem küldhetek pontos jelentést veszteségeinkről, de már most meg kell jegyez-nem, hogy gróf Nugent vezérőrnagy tércsuklójában olyan súlyos természetű sérülést szenvedett, hogy a sebesült lábát amputálni kellett, továbbá, hogy a



RAKOVSKY ISTVÁN, AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK ELHÚNYT ELNÖKE.

gróf Nugent vezérőrnagy parancsnokságát átvevő gróf Favancourt ezredes mellét csapatainak élén állították és hogy ugyanezen ezred Miletz alezredese elesett és holttestét a felkelők borzalmas módon megcsontkították és elékeltették.

Veszteségeink körülbelül a következők lehetnek: halottakban öt vagy hat tiszt és 80 főnyi legénység, sebesültekben tíz vagy 12 tiszt és a legénységből több mint 150. A felkelők veszteségeink pontos számadatait még nem ösmerem, de már itt is közlöm, hogy mindenütt jelentős számú holttesteket találtak.

Ha ebben a hosszú és elkecsereedett utcai harcban legénységünk nem mutatta is a legteljesebb kiméletet, meg kell jegyez-nem, hogy ez hasonló körülmények között a legfegyelmesebb csapatoknál sem kerülhető el.

Most a leg sürögősebben azon leszek, hogy a rendet helyreállítsam és a törvényeknek érvényt szerezzek, csapataim visszavonulását pedig csak akkor rendelem el, a mikor a város feletti parancsnokságot báró Appel altábornagynak engedem át, a ki rendelkezés folytán hadtestének egyik részével április 2-ikán Bresciába érkezik.

A bresciai felkelés, a mely a fejeződik ellenséges fő-haderőre támaszkodott; továbbá az a leirhatatlan kegyetlenség, a melylyel elfogott tisztjeinkkel és legénységünkkel meg a harmadik hadtest szállásmesterével bántak, végül a példátlan makacs fegyveres ellenállás figyelmzetésüképen, a lombard-veznezi királyság egyéb városainak elrettentő példaképpé példás megtorlást követel.

Erre való tekintettel minden egyént, a kit kezében fegyverrel fogtak el, a város belsejében főbe lövöttek, továbbá Brescia vidékére 6.000.000 ezüsthuzas hadi sarozot, azonfelül a sebesültek és az özvegyek és árvák kárpótlására 6.000.000 ezüsthuzas kártérítést vetek ki, végül pedig még a hadműveletben felhasznált csapatok költségeinek fedezésére és egyéb pótlé-



BELLAÁGH IMRE, PESTVÁRMEGYE ELHÚNYT TISZTI FŐÜGYÉSE.

kokra, még pedig a tiszt urak és a legénység jobb élelmezésére naponként és fejenként egy ezüsthuzas lefizetését rovom ki.

Haynau m. p.

Hatvan esztendő mult el azóta. Városok, nemzetek életében nem is valami tulságosan sok idő. És mégis ma már Brescia arczán meg sem látszik ez a tüzzel-vassal való pusztítás. Az épületeken sem, de a lakosságon sem. Eltűnt, nyomtalanul eltűnt, mint a hogy az osztrák uralomnak sem maradt nyoma. A német szót ma már senki sem érti, Ausztriával semmi közösség sem maradt fenn. Brescia ma is — a hosszú, terhes osztrák uralom után is — izzig-vérig olasz város. A sok vért itt is hiába ontatta patakokban Ausztria.

Balla Ignác.

FORGÓÉK.

Elbeszélés. — Irta Kafka Margit.

Nyári delután fülledt unalma a külvárosi utcákon, szellőző pinceboltok büze, izzadság és áthévelt aszfalté, fűlértő gyereksívaj, az alkonyat elé vihogo cselédeleányok uszonnai zsömlékért szaladva át mezítláb a pékműhelyig, nagyságák háromforintos kartonpongyolában a Király-utczából (fehér karton, nagy, szemnyi kék babokkal, hátul kicsit kastos, elől magasra felfogva egy görögdiunye czipelésében) — és egyéb siralmas és ásító közönségsége a pesti utczán nyaraló társadalomnak. A Tavaszmező-utca felől karonfogva jött a fiatal házaspár.

Sétáltak, — mint minden nap hivatal után, — sétáltak, a Mátyás-tér körüli utcákon keresztül-kasul, mindig ugyanúgy, kötelességtudón, mert a hathónapos menyecske ez már így volt üdvös; és otthon, a kétszobás udvari lakásban tán még több unalom, fiatal, szegényes kis párok egymásra-kényszeredettsége, ételszag és lehangoltság; a takarítóné ma felmondott a házmesterné pórtatvarai miatt, — oh!... És hogy valahol Szabadszálláson most milyen égőpirosak a verbénák az árvaszéki ülnökek kiskertjében; a terraszon uszonnához terít az otthonmaradt két nagy lánytestvér. (Milyen másképp festenek az itthonvarrt kartonruhák a nagy, szemes kékbabok!) Vendégek jönnek haboskávára, ismerős fiatalberek, nénik... Am az asszonyka gyorsan arra gondol, hogy őt most irigyeli otthon a két leány, őt, ki már asszony és Pesten lakhatik, — hogy hisz neki is ez volt éveken át minden czél, törekvés, ígérlet; ezt hívták úgy ők ketten is hosszú, szép levelezésükben a mátkaság előtt, hogy «boldogságunk». Most itt!... Gyorsan, magát ösztökélő szeretettel simult az ura karjához, az visszaadta sztereotip gyöngédséggel, aztán, valami pillanatnyi kellelenségben, csak szájjával eszmélve rá, ellenszerűl, a cigaretta-tárczája után nyúlt.

— Ejnye! Már nincs? — mondta. — Várj meg, kicsim!

S belépett egy kis trafikosboltba a sarkon. Az asszonyka lassan ment előre meg vissza párszor néhány lépést, szórakozottan kerülve meg a gyimölcsösökofa asztalát. Csak arra neszelt fel, mikor már egész kis csapat jövőmenő ácsorgott bémészan a nyitott boltajtó előtt, benn indultos lármahangok feleselése hallatszott, s egyszerre kellemetlenül érintve ismerte meg az ura szavát.

— Kérem! Még egyszer felszólított, hogy adja vissza azt a pénzdarábot, a mit én adtam. Nem ez volt! Meg szoktam nézni!

— Kikérem magamnak a gyanusítást, — rikácsolt egy idegen férfihang feleletül, — nem vagyok csaló! Tegye el a hamis ötkoronását, míg szépen van...

Itt más hangok szóltak közbe, rozsalón, békeltetón vagy pártoskodva; — a boltban vagy öt-hat ember volt még s a zsvajjá nőtt lárma kinn apró esődület támadt. Az asszonyka kicsit elhalványodva ment közelebb.

— Valaki hamis pénzzel fizetett a trafikosnak! — szólt legyintve egy munkásforma egy leányhoz és továbbhúzta onnét. Az asszonyka csak töredékesen hallatszott ki egy-egy szó. «Vegye vissza!» «Nem vagyok részeg!» «Mégis komiszság!»

Még nem is hallotta az urát ezen a hangon beszélni, mely érdes volt és rekedt a fojtott dühtől és felháborodástól. «Bolond dolog!» — gondolta megzavarodottan és röstelkedve, —



Barlanglakók nemcsak az őskorban voltak, hanem ma is akadnak; nálunk Budafokon s — a mit még kevesebben tudnak — Kistétényben is. A hegyoldalba vájt szobák s egyéb helyiségek; a lakók fölött mező, sőt egy helyütt temető is. Itt tehát a dolgok rendes sora megváltozik: fönt vannak a holtak, alant az élők. Másutt meg a hegyoldalba vájt lakások fölött házakat építettek.

A KISTÉTÉNYI BARLANGLAKÁSOK.

már megértette a dolgot és ideges türelmetlenséggel szerette volna kihúzni, kinógatni a férjét az egész ostoba históriából. Érthetetlen! Nemhogy hagná azt a rongy tallért! Hogy tud ennyit beszélni ezekkel... Átmenet nélkül eszébe jutottak a szép, drága virágok és bonbonniérek, a miket vőlegénykorában küldözött s a cigány tányérjára dobott bankók, a mikért öregi fejcsóválva korholták a leendő vót a kaszinókertbeli társas vacsorákon...

Odabenn megint az ura szólt, valami fojtott nyugalommal; egyszerre mintha meglelte volna a maga régi, vidéki, úri hangját, noha a mit mondott, eltérés volt kissé a tárgytól, majdnem visszavonulás.

— Ilyen hangon nem szoktak úriemberrel beszélni, ezt jegyezze meg, Forgó Ákos, miniszteri tisztviselő vagyok!

— Mindegy nekem, ha a miniszter maga is, — felelt gúnyos felülkerekedéssel a boltos s a hogy rámosolygott egyetértően a többiekre, az asszonyka kicsit megszoruló torokkal konstátálta odakinn, hogy a bemutatkozás csakugyan komikus volt. Ha az ember valahogy kiesik a maga természetes stílusából, egyik ideges botlást e másik után csinálja.

— Legyen vége, kérem! — szólt most fölényes jóakarattal hangján, kielégülten és komolyan a boltos. — Az úr itt engem nyilvánosan gyanúsított csalással, hogy kieseréltem a pénzt — igaz-e kérem, — bizonyítéka nincs, tehát feljelenthetem. Nem akarok botránnyit; tessék eltenni a pénzt és mást adni a szívarkákért.

— Tartsa meg a portekáját! — hangzott még egyszer keményen tagolva mintegy a tekintély végső menedekeül. — Nem gyanúsítom!

tottam Őt, hanem állítom, hogy a fiú átvette és kieserélte a pénzem. Hallottam esendülni, a hogy a kasszába esett. Ezt pedig a pult mellől hozta.

— Kérem, — felelt gögös és mindent legyőző tromfal a kereskedő, — ez nem «a fiú», hanem az én fiam. Nem tanítom esalni!...

— Úgy!... Szóval majd folytatjuk a rendőrségen! A házszámot s a czéget följegyzem!

— Csak rajta! Tessék!

«Mennyi beszéd, mennyi beszéd!» gyötrődött odakinn az asszony és szinte húzta sietve odább az urát, mikor az kicsit halványan a dühtől kilépett és a karja alá fűzte az övét. Kinosan kellemetlen volt neki, a hogy megbámulták őket, némelyik hangos megjegyzést tett vagy nevetett. Igyekeztek nem hallani, lihegve futottak tovább, az asszonyka már elfuladt a sietségben, de csak a harmadik utczában engedte meglassítani a lépéseit. Az ura halkan káromkodott, nem tulságos illetlenül ugyan, de még forrongó epével és... cigaretta hiányában.

— Az Isten verje meg! Ilyen piszok dolgot! Az asszonyka megpróbált mosolyogni, aztán tanakodva kérdezte:

— Fiacskám! Nem lehetséges, hogy te tévedtél?...

— Eh! Csudát!... Ismerhetsz, hogy nem csinálnék ilyet, ha biztos nem volnék az igazságomról.

— De hisz az egész nem olyan... — Alaposan megnéztem azt az ötkoronást ma, mert az utolsó pénzem. Egy krajczár sines több!...

— Ó!... Na hallod!

Megállt egy percze és nagy szemekkel nézett rá.

— Huszonkilencedike van. Holnaputánig még elég lett volna a házra is.

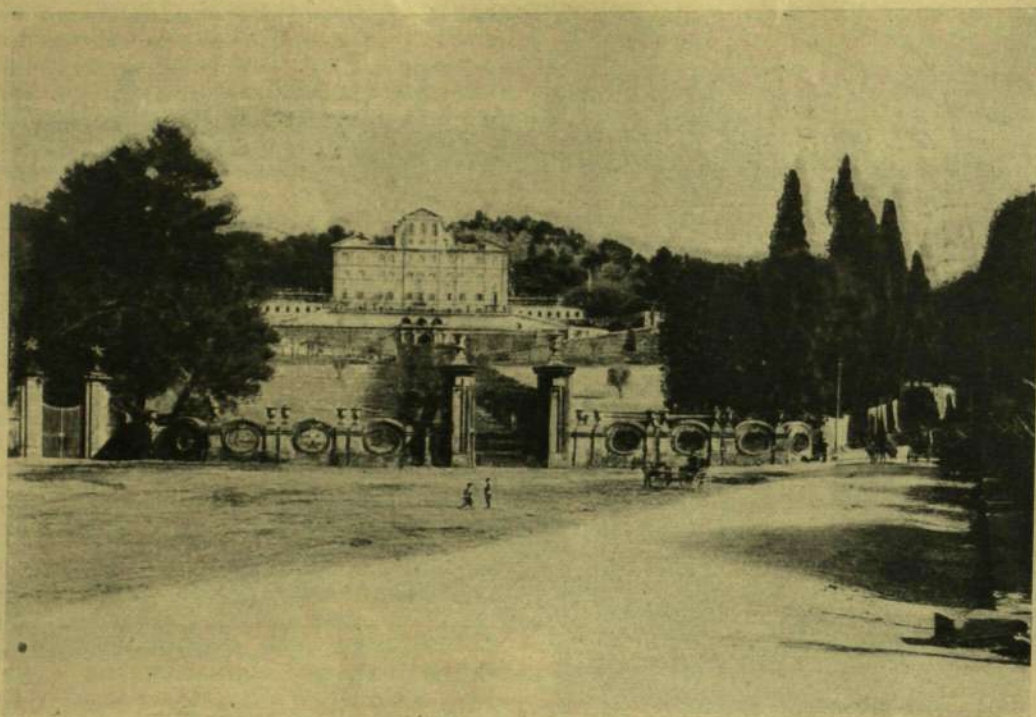
Az asszony egyszerre felkaczagott, kedves derével, feloldón, csengőn és fiatalos, üde fogsora kifehérelt. Aztán elkezdtek mind a ketten, átmenet nélkül a csúf bosszankodásból, — túlésvé, kiszabadultan. Beh jó is ez a nagy város! Otthon ilyesnek hirtelen menne, esüfnév ragadna rájuk, Tisza-Duna le nem mosná; itt csak a szomszéd utcába kell eljutni és minden felejtve. S az eset merő komikum; az utolsó tallér balsorsa. Perczekbe telt, míg kimulatták magukat.

— Hanem most mi lesz? — kérdezte az asszony végre köhécselve a nevetéstől.

— Hát a sötét nyomor, drágám! — mondta az ura már némi fölényes humorral, mert őt is helyrebillentette a menyecske friss csacskasága. — «De hogy tud ez nevetni! Milyen aranyos, — mint egy kislány!» A közös és ugyancsak profán kellemetlenség az imént s e kis játék-nyomortúság érzése összeleplezte őket, kiszolgáltatta egymásnak pajtásukodó szeretetre a hétköznapok intimitásában. Hogy nincs pénz, egy krajczár sines!... Ezen már csakugyan nem lehet szenvedni vagy értelmeskedni, — mint a szép mátkaleveleken, de hát ki győzné azt egy életet át!...

— Holnap reggel kérhetek valamelyiktől a hivatalban; bár nem szívesen! — tűnődött a férj.

— Holnap! Jó, de ma mi lesz! Hogy eszünk vacsorát? Azzal indultam, hogy útközben veszünk húst itt a körút sarkán. Tudok egy jó boltot itt. De így most... koplalunk!



A VILLA ALDOBRANDINI.

— És ráadásul nincs cigarettám! — morgogta a férj újra kedvetlenebbül. De akkor egyszerre megállt hirtelen és a feleségére mosolygott. Szinte elpirosodva, kicsit büntudatosan ugyan, de azért megmondta az ötletét.

— Te, kiesim! Nincs más hátra, mint... megpróbálni...

— Mit? Hogy a hamis pénzzel?...

— Mért nézel úgy rám? Gyerek! Azt hiszed bolondok leszünk. Emlékebe tartuk? Mindenki úgy tesz azzal, igyekszik tudni rajta, ha hozzájut.

— No igen! Ha van egyéb pénz is nála, a mivel fizessen, ha észreveszik. De így!...

— Ép ez az érdekes benne! Hogy fognak mulatni otthon, ha megírod. Csak így ér valamit a tréfa, ezt meg kell csinálnod!

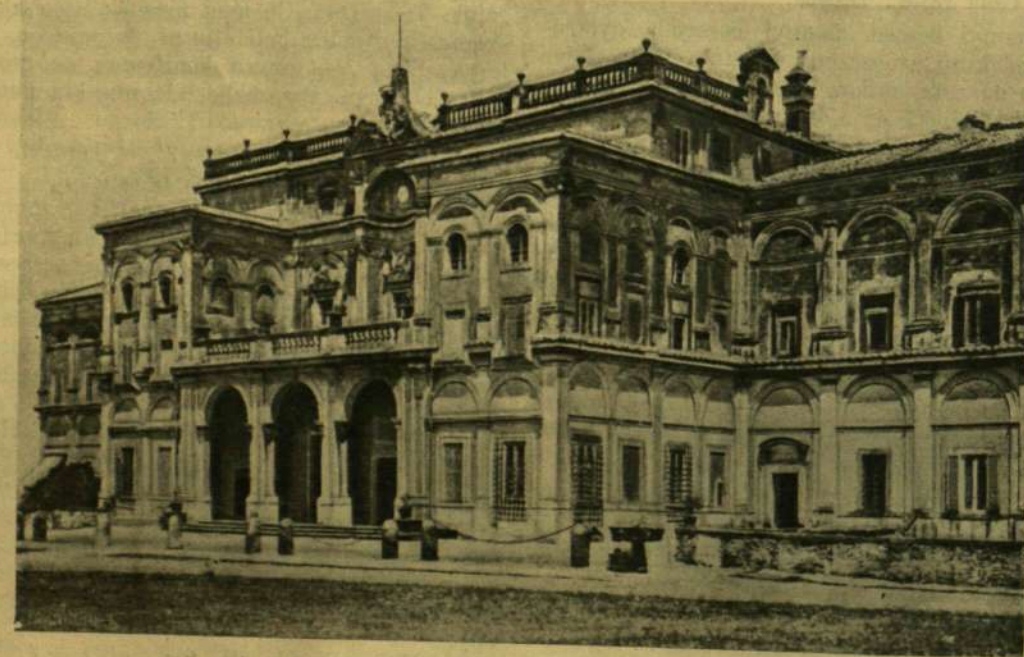
— Hogy én?...

Most már ő komolyodott el egy kicsit, rejtett kis asszonyi méltatlankodással, hogy a társa nem akar vállalni helyette valami kellemetlent. S tán érezte a cigarettákat a háttérben, mint főmotívumot; a mit a visszajáró aprópénzből venni akarna. Makacszkodva mondta.

— Miért nem mégy be te?

— Én már megkaptam a magamét. De nem, ez más! Nem lehet kellemetlenség, ha észreveszik, szépen kijössz, hogy nem tudad. S a hús mégis asszonydolog. És te olyan ügyes vagy.

— Gyerünk ketten.



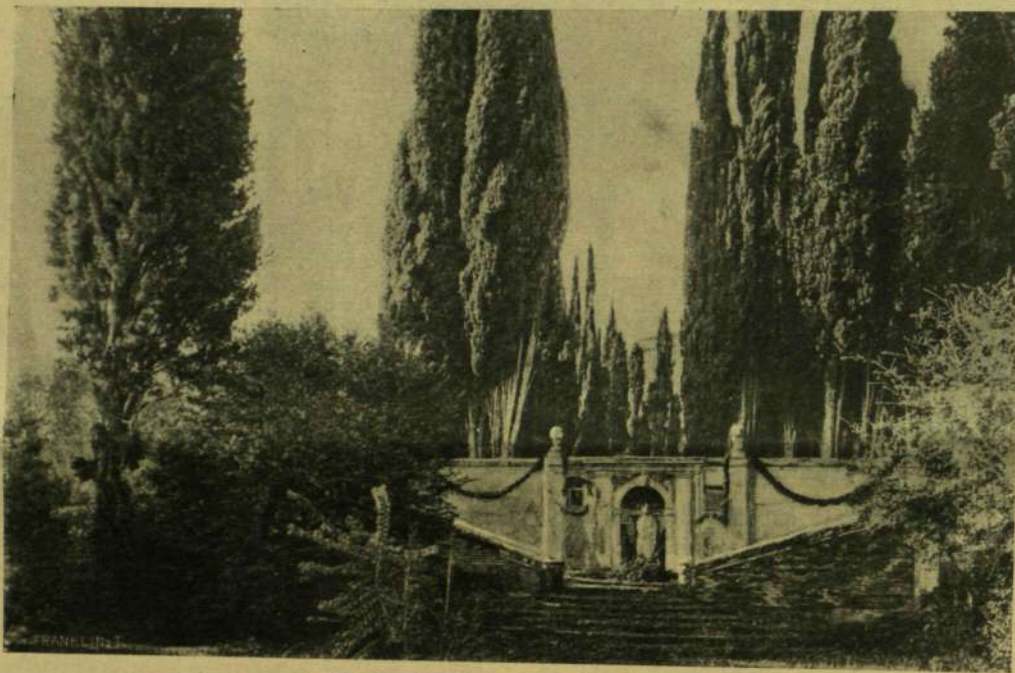
A VILLA FALCONIERI PALAZZÓJA.

FRASCATI.

mint a csinytevő gyerek. Az ura másik sarokon várt rá óvatos távolban.

A boltajtócska megcsendült és egy kis szomszédfülkéből kilépett a szék gazdája. Barnapiros, kövéres, bogárszemű fiatal férfi, a melynek a mézáróst festik a gyerekek képeskönyvében. Tán szunyókált odabenn az imént, mert bámészan áll meg a vevő előtt és nagy szemekkel az arcába néz...

Igen az asszony köszönése hangjában lehetett valami szokatlan, kis izgalomtól fojtott friss, szeleskedő, eleven, valami félreérteni-való; vagy mert az egész urinőcske olyas volt a szalagosokros kalapban, bodros, szőke hajával, violás, nagy szemével, pirosra rágesált kis szájával, mint egy szép, — egy szép virágszál. Milyen is, — barackfák virága, mikor kis bolond szél fúj közte tavaszkor és pereg és minden esupa jószág. Egy mézár-szék gazdája is gondolhat néha ilyesmit!... Mert hogy gyümölcsvirág a jótérmet virága, — és lám, — ez is helyre kis menyecske. Ilyenkor szépek az asszonyok, mert jó étvágygyal esznek... (De ilyen számárságokat, Putovics úr, ejnye!) S hogy ezt mind végig győzi nézni és gondolni, míg egy ismeretlen kis nagysága félkilo bélszint kér a pult előtt, lágy zümmögésű, szivigvágó, szép beszédhangon. És hogy a szemét, mely szinte nedvesen csillog, de azért huncutkás kicsit, folyton a férfi arcán



LÉPCSŐ A VILLA FALCONIERIBEN, A MELYET IL. VILMOS NÉMET CSÁSZÁR EMLÉKTÁBLÁVAL JELŐLT MEG VOSS RIKÁRD REGÉNYÉNEK EMLÉKÉRE.

— Feltűnő volna.

Kicsit alkudoztak még, aztán rászánta magát, megindult szinte vadászihlettel, játékosan, hazárdosan, közönyös nyugalmat tetetve,

tartja. Közben újra beszél, fejét fontoskodva ingatja hozzá.

— Félkilót igen. Kilója forint negyven? Oh, rettentő, hogy drágul. Nézze, az Aréna-úton most is egy-huszért veszem. Komolyan mondom!

— Így letisztítva? — kockáztatja meg a férfi és nagyot szel a jégről levett, friss szagú, vérpáros húsból. «Tetszős kis személy ez!» vallja be önmagának is, a míg a fagyút tisztogatja, aztán kitor belőle az önkénytelen hódolat.

— Hát fizesse akkor nálam is egy-huszával, — na! Én se legyek rosszabb.

Megröstell, a mit mondott, mintha elárulta volna magát. Kint már esteledik, meleg, nagyvárosi alkonyat, villanylámpák gyulnak, az utczalárma nyújtottabb, zenésőbb. Egy közel kávéházban cigánybanda czinczóságára kezdődik. Lám! Hogy egy perc alatt mi minden járhat az ember eszébe? S a vásárló újra szófabog, látszik, készakarva.

— Friss-é? Eláll holnapig? De el is álljon, mert elátkozom! Igen, azt már én is hallottam, hogy olajjal kenik be a sütés előtt. Köszönöm! Mindig tanul az ember. Persze, maga ért ehhez, — mestere! Igen, hát vendéglőkben is úgy csinálják? Ezt nem tudtam.

Sürgeti, folytatja, fentartja a szóváltást, míg a férfi módosan, kimerítőn felelgetve szép lassan becsomagolja a húst, nagy, barna papírba, átköti szorosán, csinosan, odaadja. A pénzt e közben nyújtja felé, a szeme közé

néz, ám az ujjait gyorsan visszarántja. De mosolyog.

A pénzdarab csengve gurul a fiókba, — kinn alkonyodik; a boltos bajjal tudja összeolvasni, a mi visszajár. Vagy csak húzahalasztja? Pedig a szép vendég egyszerre elnémult s már kifelé néz a boltajtón a szürkülő utcái világosságba. Oh, mindjárt elmegy...

— Először van szerencsém! Merre méltóztatik lakni? — kockáztatja meg kicsit remegő hangon, de nem kap feleletet. Az asszony a kinyitott kis bőrtárczáját nyújtja felé az aprópénznek, ám akkor már nem érti el a férfi. A kezét, — hisz ép ezt akarta. — És hirtelen meréssel átszorítja gömbölyded, rövid ujjával az asszony esuklóját. Bár nem is nagyon...

Nem is nagyon, — és az egész csak egy perez, — mint az álom. A boltba új vevő jön, — kettő is, az inas meggyűjtja a lámpát; — mire széjjelne, volt — nincs! Kiszurrant.

— Furesa! — mondja mély eltűnéssel, míg egy oldalast húz elő a jégszekrényből és ügyes, mértékes szeletekre metéli...

— Soká voltál kicsit. Azt hittem, baj van — nevet az asszonya felé Forgó Ákos úr, a míg összekarolnak. — No látod, milyen ügyes vagy, kicsi!

Ütemes sietéssel iramodnak hazafelé; — azaz előbb egy trafikboltig a cigarettáért. Az asszonyka nem mosolyog mindjárt, — ki-



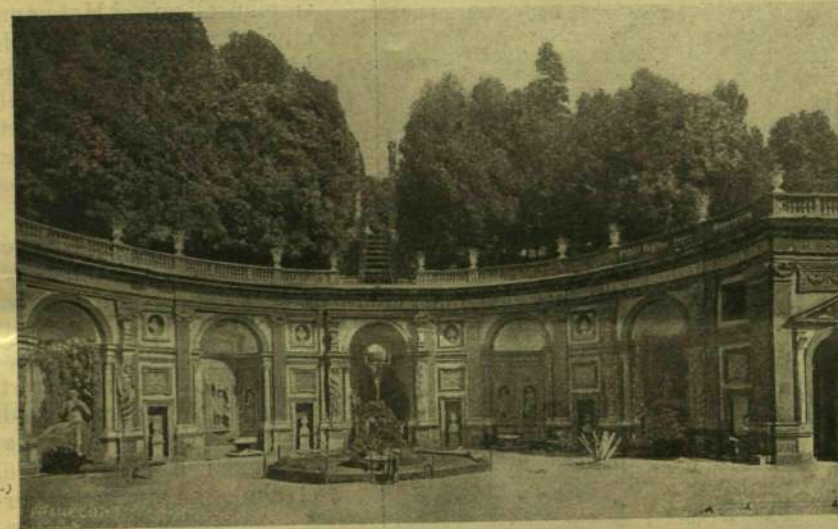
LUCULLUS SÍRJA.

## FRASCATI.

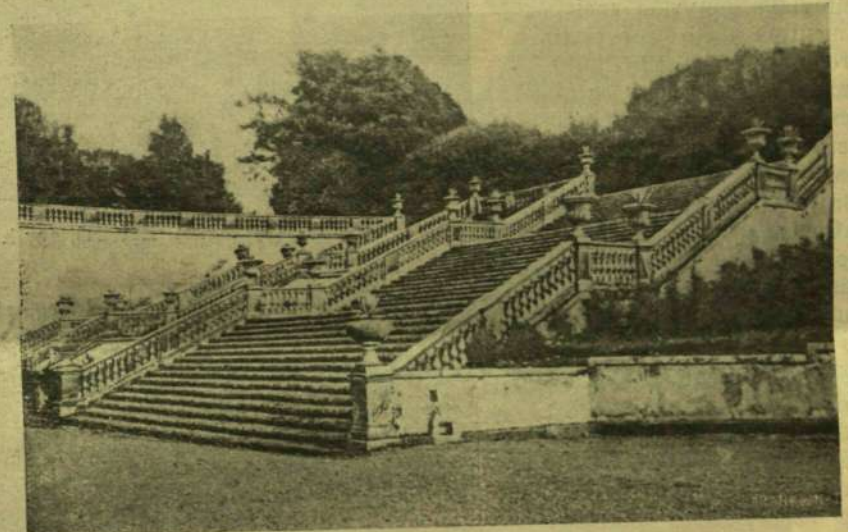
— Ördög vigye! Ez se lát többet a boltjában, de még a tájkán se.

A férje azt hiszi, a hamispénz miatt érez lelkiuradást és mosolyog. Már vett cigarettát is, mindjárt otthon lesznek, és mindketten nevetnek már.

A számtalan, költemény, tárczacikk és utileírás, mely a *Campagna Romana* festői szépségét dicsőíti, csak halvány fogalmat ad arról az ellenállhatatlan varázsról, melyet az való-



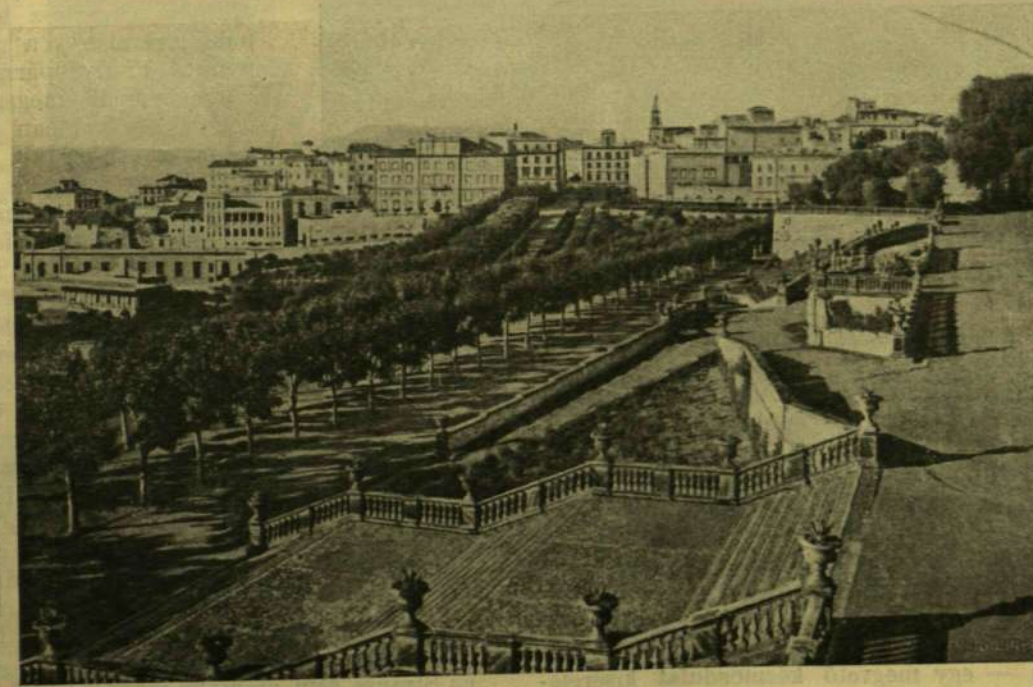
A ROTUNDA A VIZESÉSEL A VILLA ALDOBRANDINIBEN.



LÉPCSŐRÉSZELET A VILLA TORLONIÁBAN

csit kellenül ödög az eszébe az a pillanat. Milyen izetlenség. Arra gondol, hogyha az ember kilép valamiért a szokott stílusából, igen, ha asszony, hát így kell járnia. Ördög vigye!

Azután igen hamar elfelejti mindenki a szegény tallér kalandját egy nyári délután. Mert ilyen nagy városban, mint ez a Pest, minden is elvész szem elől, letűnik, elfelejtődik halistenek.



A VILLA TORLONIA LÁTKÉPE (ENNEK HELYÉN VOLT EGYKOR LUCULLUS VILLÁJA).

FRASCATI.

ságban a szemlélő képzeletére gyakorol. — Ki haladhatna át e vidéken, ki nézhetné a lenyugvó nap sugaraitól bearayozott romokat a nélkül, hogy egy pillantást vessen azok több mint hétezer éves történetére? Régi írók leírásai és újabb topographiai tanulmányok adnak csak némi fogalmat arról, milyen volt a Campagna Romana egykor. A köztársaság utolsó és a császárság első századaiban az egész területet a legpazarabb fényvel épített villák szakadatlan sora foglalta el; ellentétben a legrégibb, rusztikus kor szerény lakóházaival, gazdasági épületeivel és a jelenkor csak romokban gazdag pusztaságával.

A királyok uralma alatt és a köztársaság első századaiban a Campagna patriciusok birtoka volt s az alsó néposztály nagyrésze talált földjein foglalkozást. Mikor azonban a nagy hódítások után Rómában márványpaloták, bazilikák, oszloposarnokok, színházak, cirkusok épültek, a Campagna képe is megváltozott; a régi, szerény házakat meszeszerű pazarlással épített villák, fürdők, nymphemumok, manzoleumok és a hatalmas vízvezeték ivet foglalták el. A győztes hadjáratokból hazatérő császárok, hadvezérek, szenátorok és konzulok, egymással versenyeztek palotáik építésében, e versengést a Campagnára is kiterjesztették s így lett a Campagna búzatermő földje a legkeresettebb keleti pompával épített villák telepe. E remek alkotások romjai, melyek a belháborúk és a középkori barbár hordák pusztításainak ellentállottak, még ma is történelmi nevezetességű tulajdonosaik nevével viselik.

Áthaladva a Campagnán, az egykor oly hatalmas Tusculum területére érünk, hol mindenekelőtt az Albán-hegyektől határolt gyönyörű fekvésű *Frascati* tünik föl. E kis város a császárság bukása után épült s nevét a «frascame» (lomb) szóból nyerte, a mi — némely írők szerint — arra a gazdag, lombos növényzetre vezethető vissza, mely az akkor már nagyrészt rombadótt villák között tenyészett. A középkorban színhelye volt e kis város a tusculumi grófok, a német-római császárok és pápák harezainak, ma nyaraló telepe nemcsak az olaszoknak, de számtalan külföldinek is. Mértföldekre terjedő sétautain lépten-nyomon a klasszikus kor emlékeivel találkozunk és a Torlonia, Aldobrandini, Borghese, Sancellotti hercegek renaissance korbéli kastélyai, nemcsak római korbéli villák helyén, de nagyrészt azok anyagából is épültek. Így a Torlonia kastély nagy parkjával és olajfa-ligeteivel egy kis részét foglalja el csak annak a területnek, melyen Lucullus egykori villája volt; az az óriási kiterjedésű villa, melynek szökőkutai, vízesései és a szobrászat műremekeivel díszített fasorai nemcsak bámulat tárgyai voltak, hanem sok villatulajdonos irigységét is felkeltették. A számos termet elfoglaló könyvtár, melybe Lucullus a görög és latin irodalom kincseit gyűjtötte, találkozó helye volt az akkori kor nagyjainak. Ciceró itt vitakozott filozófiai kérdésekről Catóval; Brutus, Varus, Sallustius, Atticus gyakori vendégei voltak a nemcsak pazarlásáról, de haditetteiről és tudományos műveltségéről is híres háziúrnak.

Ciceró villájának topografiai meghatározására nézve eltérnek a régészek véleményei, de azt biztosan tudjuk, hogy Ciceró itt szerkesztette beszédei legnagyobb részét, itt írta *De Gloria* és *De Republica* című műveit és több mint hatvan levelét. Tudjuk azt is, hogy mindenekelőtt szerette az ő Tusculumát, hová tengerparti villáiból is mindig visszavágyott.

A régészek a tizenhetedik század óta foglalkoznak e kimeríthetetlen talaj tanulmányozásával és újabban De Rossi és Lanciani mintegy negyven villa helyét határozták meg; e villák tulajdonosai között Tiberius, Claudius, Nero, Vespasianus, Domitianus császárok, továbbá Balbus, Brutus, Catullus, Pompejus neveit találjuk. Az ásások a szobrászat, építészet és mozaik tömegtelen remekét hozták itt felszínre, melyek ma az olasz és külföldi múzeumok felteve őrzött műkincsei.

Sajnátságos, hogy az olaszok aránylag kevés érdeklődést tanúsítanak az ásások iránt, sőt némelyek inkább gyárakat és tanyákat szeretnének látni a Campagna és Tusculum romjainak helyén. De ha a modern élet érdekhajszája elnyomja is egyesekben az érdeklődést, vannak viszont olyanok, kik teljes szívvel, lélekkel csüggnék a nagy multon, mire egy példát láttam Lucullus síremlékéhez tett kirándulásom alkalmával.

E síremlék, melyet a középkor vad urai várrá alakítottak át, most a Micara-család

birtokához tartozik — és mialatt áhitattal nézegettem a hatalmas körfal külső oldalát és szomorúan néztem a lakattal elzárt rácsos kapura, mely elzárta előttem annak belsejét, a tulajdonos jött felém, ki látva nagy érdeklődésemet — följánlotta vezetését. Mikor a körfal belsejébe értünk, mindenekelőtt egy silány cseresznyefát mutatott, mely itt a közhalmaz között tengeti életét s elmondta, hogy a fát még nagyatya ültette a cseresznye Európába hozójának, Lucullusnak emlékére, ő maga pedig szent hagyományként ápolja. A nagy mult iránti kegyelet kitünt minden szavából, midőn az itt talált márványtárgyakat mu-

nyaival együtt sem állja meg a versenyt a nagy kor örök időkre szóló alkotásaival.

K.

## ELEKTRA.

A Magyar Kir. Operaház újdonsága március 11-én.

Nagy hatása, kétségbevonhatatlan nagy sikere volt nálunk is ennek a zenés tragédiának. Szövegírója, a német *Hofmannsthal* Hugó, megzeneszerzője, *Strauss* Rikárd, ennek a diadalnak hírére bizonyosan ismét igazolva érzik lángelméjüket; az a közönség is, a melyet lenyűgöztek, elismeri szellemük erejét.

Pedig itt nem valami igaz ügy diadalmaskodott: nem lángész-alkotta remekmű előtt, s nem is önként hódolt meg a bemutató-előadás közönsége. A német poétát elragadták három ó-görög lángszellem (Aiszkhülosz, Szofoklész, Eüripidész) Elektra-dramái, s «gyűjtött régi fényű új szövevényeket»; de ez nem antik, egészséges szurokszagú fátyla, hanem körmönfont tudással kevert, néhez illatokat terjesztő, bódító üszök; a fénye kápráztató és ijesztő, de nem fog századokon, évezreken át világítani, mint az ókori tragikusok művei. Hofmannsthal a modern, finomkodó költők jellemző típusa: képzelete néha csodálatosan elcsapong, érzések helyett sokszor a gondolatok prózai sokaságát nyújtja, máskor meg betegesen érzélgő.

Az egyetlen felvonásból álló «Elektra» hősnőjét például, évek óta kinozza az a tudat, hogy szeretett apját, Aganemnonnt, Aigiszthosz megölte csak azért, hogy az özvegyen maradt Klütaimnézstrát és trónját birhassa; a szenvedélytől elvakult anya idegen országba küldte kis fiát Oresztészt, rendeletet ad megölésére is, a nagy leány pedig: Elektrát, otthon egészen cselédsorba taszítja. Elektra állandóan boszút forral, még szép fiatal hűgát, Khrüszothemiszet is rá akarja bírni, hogy a bűnös párt megölni segítsen; egyszerre csak követek jönnek, állítólag Oresztész halálának hírével — a mi a gyilkos királyi párta egy lidércnyomás megszűntét jelelti, — valóban pedig maga a fölserdült, erős Oresztész jön boszút állni, s lassanként megismerteti magát nővérével, Elektrával. És ime az egész lelkében megrázkódott királyleány, a szenvedésektől rideggé lett, hósi lelkű Elektra, ráér ilyen beszéddel tartani komor, elszánt öcsesét: «Azt hiszem, szép voltam; ha a tükör előtt elfűjtam a lámpát: szemérmes borzongással éreztem, hogyan fürdött a hold finom sugara testem fehér mezítelenségén, mint valami fürdőmedencében» — még tovább is van, de ize-litől ennyi is elég. Így nem irtak a görög tragikusok! ez egészen Wilde Oszkár hírhedt «Salomé»-jának stílusa. Nem hiába mind a kettőt Strauss Rikárd zenéje tette még különösebbé, izgatóbb hatásúvá.

És Strauss sem zseniális művész; első, második hallásra az «Elektra» zenéjében nem lehet úgy gyönyörködni, mint a «Walkür», vagy «Tristan és Isolde», vagy akár Gluck



Nevelő (Oresztészhez): Egy szó, egy hang' tönkre tesz mindent, minket is.



Elektra (Aigiszthoszhoz): Elkisérhetlek a fátylafényvel?

STRAUSS RIKÁRD «ELEKTRA»-JA AZ OPERAHÁZBAN. — Jelfy Gyula felvétele.

tatta, — többi között egy nagyon szép homlokzatrészt és egy márványoltárt. Ezután elvezetett a közelben levő olajfaerdejébe, melynek közepén több régi épületnek óriási alapfalai láthatók; ezek alatt egy végtelen hosszú földalatti folyosó fut, melynek márványburkolatuktól megfosztott falain a régi vízvezetékek csövei még láthatók. Mindezeket látva, önkénytelenül azt kérdeztem: vajjon a kétezzer év múlva élő nemzedék fog-e hasonló nyomokat találni a mai kor monumentális építményeiből? Mire az én szeretetreméltó vezetőm — egy megvető kézmozdulat kíséretében csak annyit felelt: «Nem is volna érdekes» s ezzel eléggé kifejezte, hogy az ő ítélete előtt a mai kor összes technikai vívmá-



Elektra (Krammer Teréz): Sem engem, sem e házat nem hagyod el. Míg meg nem ölted

STRAUSS RIKÁRD «ELEKTRA»-JA AZ OPERAHÁZBAN. — Jelfy Gyula felvétele.



LUEGER KÁROLY.

«Orpheus»-ában. A német «modern» zene-költői iskola Strauss szereti vezérrel tekinteni; pedig ő csak úgy tesz, mint a bűvész, a ki egy köcsökalapból aranykat vagy hóhérbárdot ráz ki az ámuló közönség elé, s egy mozdulatával a virágvázából magasra ugró, mindenféle színben ragyogó szökőkutat varázsol elő; azért ő nem felsőbbrendű lény, a ki csodákat képes tenni, talán kétségbeesetteket megvigasztalni s visszaadni az életnek, a mire a valódi művészet, fölemelő hatásával, igazán képes. Strauss zeneszerzői tehetségét természetesen nem vonjuk kétségbe, de az ő szívvilága és alkotóereje eltörpül ahhoz az alakító ügyességhez és a hangszerek tömegével hánás virtuozitásához képest, a mi az ő sikereinek fő forrása. A «Salomé» és «Elektra» zeneszerzője voltaképpen nagy zenetudós és a segédesszók (hangszerek) példátlan pazarlója; a rendszer 70–80 tagú zenekar helyett 120 zenész kell neki, s legtöbbször annyi dolgot ad, hogy zene-szövevédekében a hallgató sokáig nem ismeri ki magát, tehát élvezetről szó sem lehet; de másrészt olyan össze nem illő szerepeket ír elő az egyidőben szóló hangszereknek, hogy meghallgatásuk többnyire csak kellemtelenül ingerlő, egyenesen rítul hangzó (gőrgül: kakofonia). Nagy, fáradságos elmemunka már megérteni is Straussnak ezt a számító agymunkával megszerkesztett, mindenáron új és túlsok zenéjét; valószínű, hogy négyezeröttször egymásután hallva, az ember hozzá szokik a zenekarnak e bábeli hangkeverékéhez és tetszősebbnek találja; de ugyan ki hozza meg azt az áldozatot, hogy első, második gyötrelmes meghallgatása után még egypár-szor megnézze «Elektrát»?

Hogy mégis sikere, nagy sikere volt, ez csak azt jelenti, hogy a szenvedélyes jelenetek és erőszakos zenéjük a közönséget brutalizálták, lelkét ügyszólván vérig korbácsolták, s akkor egy-egy normális részlet — eddigi fogalmaink szerinti zenét — enyhítő balsam gyanánt élvezett; a tömörked hangszerek sokfelől rohanta meg, fizikai hatásukat, nagy számukat, színeiket, a zene megszüntetve az eddigi leigázottságnak reakciója jelentkezett: a felzúgott idegzetnek, mint a villamossággal telített leydeni palacknak, ki kellett sülnie, kiadnia a benne felgyülemlett energiát. Az így belülről ránk kényszerített tapsot aztán öntudatosan az előadók jutalmazása gyanánt irányítottuk a színpad felé; hiszen éreztük és tudtuk, hogy a rendkívül nehezen betanulható (mert majdnem immuzikális, azaz a zene megszokott módjával szakító) szövegeket szinte emberfeletti munkával tolmácsolták a mi gyönyörködtesünkre. Borzasztó volna, ha a művészet ezentúl mindig ilyen úton haladna!

Kivételesen — a mi nálunk ritka eset, — legteljesebb elismerés illeti meg az összes előadókat. V. Krammer Teréz a czimszerep-

ben szilaj, elbúsult, és mikor öcsese az ember-telen párt csakugyan lekasabolta, kielégített igazságérzetében fenségesen boldog volt. *Fő-dorné* a bős anyakirályné szerepében valahára igazi szerepkörére talált; megkapóan vergődött. *Sebeők* Sári a nőies Khruszothemisz epe-désével megindított; *Szeniere* Árpád, a szűk-szavú Orestész, nemesen énekelt, de ifjú életkorában szakállalannak kellett volna lennie. *Aránji* Dezső (Aigiszthosz), a mintegy vágó-hídra érkező áldozat, a kit Elektra megejlő szívességgel küld szobájába, tizenkettedmagával csak epizód szerepre volt kárthatva.

A zenei vezetés óriási munkája Kerner Ist-vánra, az Opera első karnagyára volt bízva. Méltán.

Súlyos kifogásaink csak a szöveg fordítása ellen vannak. Az Opera intező hatalmai miért nem gondoskodnak olyan fordítóról, a ki érti a dolgát? Ha ez nem bűnös mulasztás, akkor semmi sem az.

K. I.

## A PÁRISI GYUJTOGATÓK.

(Az 1871-iki kommun lázadás.)

Ismereti

(Folytatás.)

RÁKOSI VIKTOR.

X. FEJEZET.

A párisi érsek kivégzése.

Elérkeztünk a dráma főjelenetéhez: Darboy párisi érseknek, hogy úgy mondjuk, Franciaország hercegprímásának meggyilkolásához. A kommunistáknak ez a tette világszerte óriási feltűnést és elképedést keltett.

Május 24-ikén, a déli órákban, a versaillesi csapatok előnyomulása veszedelemmel fenyegette a városbázát. A kommun jelenlevő tagjai elhatározták ennél fogva, hogy a főhadiszállást átteszik a XI. kerület polgármesteri hivatalába. Mielőtt azonban kivonultak ebből a történelmi nevezetességű, monumentális palotából, fölgyújtották s romhalmazzá tették. Alig telepedtek le az új helyen, az a rémhir érkezik, hogy a Pantheon körül terülő városrész a kormánycsapatok kezébe került. Sokan árulást kiáltanak, a vezérek egymást szidalmaznak. Érzik, hogy az ellenállás erősen hanyatlík s a vég közeledik. Düh és bosszúsomj fogja el a lelkeket. Most már csak az a czéljuk, hogy a bukás katasztrófáját minél nagyobbá tegyék. A gyujtogatás már megkezdődött, jöjjön a véres visszaütés, a kezesek legyilkolása. Rigault és Ferré már megkezdtek, de a java még hátra van. Összeültek tehát és elhatározták, hogy a legfőbb kezeseket azonnal kivégeztetik. Hogy a Központi Bizottság és a kommun jelenlevő tagjai közül hányan voltak a lemeszárulás mellett, nem tudjuk, de az föl van jegyezve, hogy a kommun négy tagja, Vermorel, Mortier, Lon-



MAGYARORSZÁGI ROMÁNOK A GYÁSZMENETBEN.

LUEGER KÁROLY BÉCSI POLGÁRMESTER TEMETÉSE.

guet és Vallés ellenesték. A kivégzés indoka az volt, hogy a versaillesiak a kezükbe került párisi foglyokat ítélet nélkül kivégzik s hivatkozás történik arra, hogy a Caumartin-utcában, a mai napon is, egy kapitányt és öt nemzetőrt agyonlőttek.

De bárki határozta is el a kezesek kivégzését, bizonyosnak látszik, hogy az erre vonatkozó rendeletet Ferré rendőrminiszter írta alá. Tőle a megbízást délután öt órakor Genton esztergályos vette át, a kit a Központi Bizottság vizsgálóbíróvá nevezett ki. Genton a polgármesteri hivatal előtt összegyűlt nemzetőröknek kijelentette, hogy a kommun kiküldte őt a kezesek kivégzésére s embereket kér a támogatására. A szakasz megalakul, útközben még más nemzetőrök is csatlakoznak hozzá s este hat órakor megérkeznek a Roquette-fogházhoz, mely alig 300 méternyire feküdt a polgármesteri hivataltól.

Genton kíséretében voltak Sicard, a vezérkarhoz beosztott zászlóaljparancsnok, a ki a kivégző szakaszt kivont karddal vezette; Vérig, a fogház őrségének parancsnoka, Mégy, a Központi Bizottság tagja, Eudes tábornok hadsegéde, az Issy-erőd volt kormányzója, a kit sokszor tábornoknak tituláltak. Hogy ő tényleges részt akar venni a munkában, azzal jelezte, hogy ezúttal puskával látta el magát. François, a fogház kommunista direktora a sarki korcsmából látta érkezni a csapatot s hozzájuk sietett. *Ma lesz?* — kérde Gentont. *Ma!* — felelt a vezető és fölmentek a Roquette irodájába. Genton átadta Françoisnak Ferré rendeletét, ez pedig átnyújtotta a főbörtönőrnek, a ki elolvasta és így szólt:

— Nincs rendben. A rendelet szerint hat kezesnek kell meghalnia, de csak Darboy érsek és Bonjean semmitőszéki elnök vannak névszerint megjelölve, tessék a másik négyet is megnevezni! Különben mi nem vállalunk felelősséget a dologért.

François igazgató is magáévá tette ezt a nézetet, mire Genton dühösen visszatért a polgármesteri hivatalba s a kivégzendők felsorolását kérte. Ott azonban nem volt névsor s ezért megbízták Gentont, hogy ő maga állítsa össze a listát. Ez ellen a direktornak már nem volt kifogása, mire Genton Darboy és Bonjean neve után odajegyezte még Allard misszionárius papot, Clerc és Ducoudray jezsuitákat és Deguerryt, a Madelaine agg plebánosát.

Mikor ezzel készen voltak, François csengett és megjelent Ramain, az ügyeletes őrmester, a kinek átadta a névsort:

— Ezeket a foglyokat vezesse le!

Ramain Henriot szólította s meghagyta neki, hogy nyissa ki a negyedik szekció rácsos kapuját. *Megyek a kulcsaimért.* — felelt Henriot. Ezek a kulcsok az övébe voltak tűzve. Megfordult és kiment a fogházból, kulcsait egy szemétdombra dobta és elfutott. A kivégzés oly irtózáttal töltötte el, hogy egyhuzamban Pan-

ting szaladt, hol a bajor katonák zokogva találták meg és az őrségre vitték. Mintha esztét veszette volna, folyton csak ezt ismételte: «Megölik őket, megölik őket!»

Rövid idejű várakozás után türelmetlenül kezdtek. Ramain Henrion után kiabált, persze hiába. Ramain végre a központi irodában levő kulcsaiért futott s átadta Baucé felügyelőnek, a listával együtt, hogy vezesse elő a foglyokat. Baucé engedelmessékedett, de mikor a nemzetőr-szakaszt megpillantotta, megértette, hogy miről van szó s elhagyta az ereje. A falhoz támaszkodott s reszkette makogta: *Nem vagyok képes, nem vagyok képes!* Ramain dühösen kiragadta kezéből a kulcsokat és rávált: *Ostoba, te nem értesz semmi a forradalmakhoz!* Ezzel ő maga ment az áldozatokat elővezetni. Az első, a kit szólított, Darboy volt.

— Itt vagyok! — felelt nyugodt hangon az érsek; kinyitották a ezella ajtaját s kijött a folyosóra.

— Bonjean!

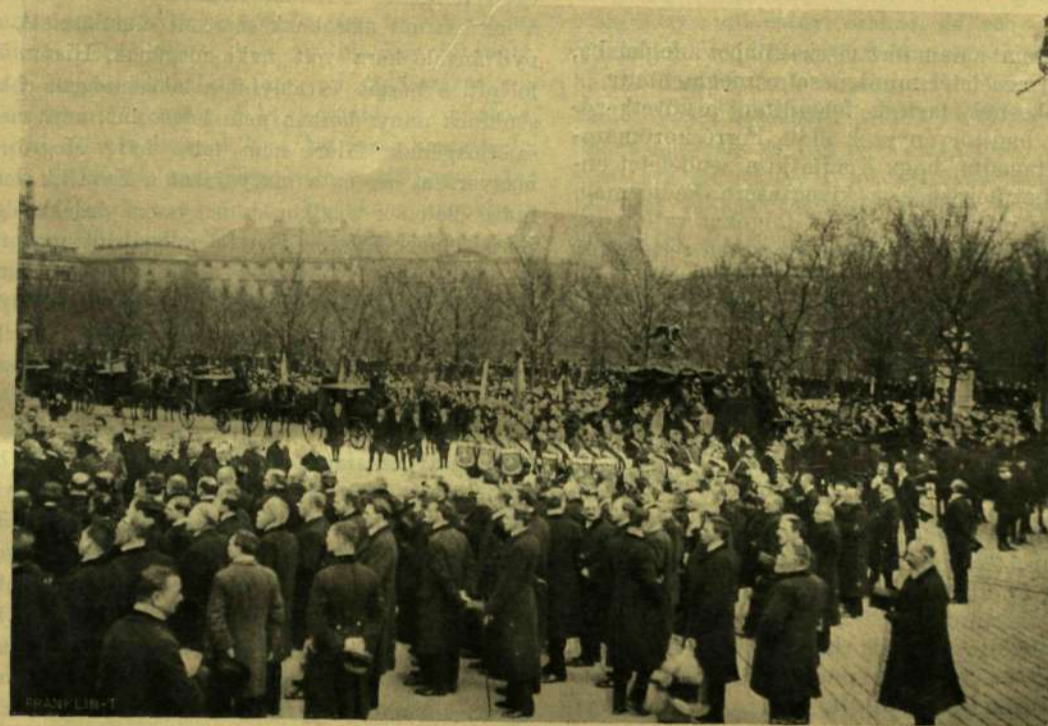
— Itt vagyok, csak a felsőkabátomat veszem. Ramain megragadta a karját s így szólt:

— Nem szükséges, jó lesz így is.

Aztán a többi következett. Mikor valamennyi kint volt, Ramain jelentette: *Készen vagyunk!* Ezzel a menet élére állott s a nemzetőrök felé vezette őket. Két fogházör elfordult a gyászos



A GYÁSZMENET ELINDULÁSA A VÁROSHÁZÁTÓL.



A GYÁSZMENET A PARLAMENT ELŐTT, PATTAI KÉPVISELŐHÁZI ELNÖK BESZÉDEKOR.

menettől, a falnak támasztotta fejét és behunyta szemét: annyira bántotta őket a látvány. Hallották, a mint Bonjean félhangosan így szól: *Oh, drága nőm, oh, édes gyermekeim!*

A menet pár pillanatra megállt azon a folyosón, hova a haláraitétek czellái nyílnak. Itt megállottak s az áldozatok füle hallatára tanácskozni kezdtek, hogy hol löjjék agyon őket? Ők ezt a kis időt arra használták, hogy letérdeltek és együtt imádkoztak. Néhány nemzetőr e miatt nevetett rajtuk és csúfolni kezdte őket, de egy altiszt rájuk szólt: «Hagyjátok békén ezeket az embereket, nem tudhatjuk, mi történik velünk holnap.»

Ezalatt Genton és társai megegyeztek abban, hogy az itt lévő kis kert nem alkalmas a kivégzésre. Tehát tovább mentek. Egy magas fallal körülvett útra értek, hol a foglyok nappal sétálni szoktak. Ide öt lépésen kellett lemenni. Mikor a martirok már mind a garádison állottak, az érsek megfordult, jobb kezét felemelte, három újját összefogta s elmondva a feloldozás formuláját: *ego vos absolvo ab omnibus censuris et peccatis*, megáldotta őket. Ezen az úton haladtak a fogház első udvaráig s egy vasrostélyzathoz érkeztek, a melyet a *halottak rácsának* neveznek. Ramain, a ki akárhogy mutatta is az ellenkezőjét, nagyon meg volt zavarodva, kinosan kapkodott kulcsai közt, hogy a rácsajtót kinyissa. E pillanatban az érsek megszólalt: *En mindig szerettem a né-*



A GYÁSZMENET A SZENT ISTVÁN-TEMPLOMHOZ ÉRKEZIK.

LUEGER KÁROLY BÉCSI POLGÁRMESTER TEMETÉSE.

*pet, mindig szerettem a szabadságot. Egy nemzetőr így felelt neki: A te szabadságod nem a mi szabadságunk, elég volt az ostobaságból!* A rácsajtó kinyílt s áldozatok és gyilkosok beléptek a sötét, komor helyre. A falhoz állították őket a következő sorrendben: Darboy, Bonjean, Deguerry, Ducoudray, Clerc és Allard. A nemzetőr szakasz velük szemben, tőlük harminez lépésre állott fel. Genton vezényelte a tüzet. Két sortűz rázta meg a levegőt s azután külön pár puskalövés hallatszott. Ez este háromnegyed nyolczkor történt.

Ebben a többszörös gyilkosságban — írja Maxim Ducamp, — Genton, a véstörténevszék elnöke képviselte a kommun igazságszolgáltatását; Sicard képviselte a közbiztonságot, vagyis a rendőrséget, oly értelemben, a hogy azt Ferré gyakorolta; Vérig képviselte a polgárháború hadseregét; Mégy, önkéntes műkedvelő, képviselte a társadalmi gyűlöletet.

Azt mondják, hogy a nemzetőrök mindegyike, a kik ebben a kivégzésben részt vettek, 50 frank remunerációt kaptak. Mikor a nemzetőrök elhagyták a fogházat, az ott várakozók tömege ezzel fogadta őket: *Bravo, polgártársak, ez jó munka volt!* Bonjean még a sortűz után is élt s egy utólagos pisztolylövés vetett véget



A KEZESEK KIVÉGEZÉSE A ROQUETTE-FOGHÁZ UDVARÁN. — Motte festménye után.

«A párisi gyújtatók» című közleményünkhez.

életének. Végig és Romain visszamentek a fogházba és összedették az áldozatok holmiját. Az áldozatok éjjel után két óráig ott feküdtek vérükben. Ekkor megjelent Végig néhány társával, a halottakat kis kocsiakra rakta s kivitte őket a Père-Lachaise temetőbe, a hol más halottakra várakozó nyitott sírokba tették őket. A halottakon talált értéktárgyak, így az érseki aranykereszt és ametiszt gyűrű, nyomtalanul eltűntek. Másnap a direktor parancsot adott ki, hogy tisztítsák meg a kivégzés helyét. Egy bőséges tavaszi eső azonban már előbb elvégezte ezt a munkát: az ég könnye felmosta a teret.

Hogy ez a véres tett megtörténhetett, annak Thiers Adolf, Franciaország vezető államférfia is oka volt. Sőt a felelősségnek igen súlyos része illeti őt. A kommun Blankista tagjai még áprilisban összeköttetésbe léptek Thierssel és azt az ajánlatot tették neki, hogy becsásza ki a fogságból és küldje nekik vissza Blanquit, és akkor ők viszont kieresztik fogságukból Darboyt, vagy Bonjeant, esetleg mind a kettőt. Lagardenak, az érseki fővikáriusnak, ki, mint tudjuk, Darboyyal együtt fogságban ült, a kommun megengedte, hogy az érseknek egy sajátkezü levélét Versaillesbe vigye Thiershez. Ebben a levélben az érsek kérte Thierst, fogadja el a kommunisták ajánlatát. Az ajánlatot úgy Thiers, mint a minisztertanács és a tizenöt tagú parlamenti bizottság visszautasította, azaz a főnehéző indokolással, hogy a kormány nem bocsátkozhatik hivatalos tárgyalásba a lázadókkal. Különben is Thiers azaz nyugtatta meg lelkiismeretét, hogy a kezességet nem forog komoly veszedelemben. Vannak írók, a kik azt állítják, hogy maga az egyház se igen lelkesedett Darboyt kiszabadulásáért, mert nagyon liberális pap volt, a ki annak idején a pápa csallhatatlansága ellen is tiltakozott.

Blanquit kiszolgáltatni nem lett volna nagy erőssége a kommuné. Egy futó bolondnál több a párisi városkázás — úgymondó Ducamp, — már nem halálozott. Blanquit Párisban arra a szerepre szánták, hogy vele megtörténjen Delescluze diktatórságát, mely napról napra fenyegetőbb mérvet kezdett ölteni.

E kieserlés ügyében még Washburne, az Egyesült-Államok követe és Chigi, a pápai nuncius is fáradoztak. Washburne a börtönben több ízben meglátogatta az érseket, vizsgálta, egy pár üveg jó spanyol bort vitt be neki, de sikert nem tudott felmutatni. Thiers nem engedett hamis büszkeségéből. Nála, úgy látszik, az egész hiúság kérdése volt; a kommunisták pedig több gonoszságra voltak képesek, mint a mennyit róluk föltettek, így a szerencsétleneknek el kellett veszniük.

Az egész alkudozásból csupán Lagarde érseki vikárius hasznát. Ő ugyanis felhasználta

az alkalmat s nem tért vissza többet a fogházba, a mivel az életét mindenestre megmentette.

Érdekesnek tartjuk felemlíteni a következőket: a haditörvényszék előtt Ferré körömszakadtig tagadta, hogy ő adta ki a rendeletet ennek a hat kezességnek a kivégzésére. Pedig megelőzőleg már igen súlyos dolgokat vallott be, melyek a halálos ítéletét bizonyossá tették. Így tehát ezzel a tagadásával semmit sem könnyített súlyos helyzetén. Meglehet tehát, hogy csakugyan nem ő tölle származik a rendelet. Ferré és a kézrekerült kommunvezérek állítása szerint a paroxysmusig felizgatott és feldühödött nemzetörség követelte ezt a vértettet, köztük különösen olyanok, kiknek rokonai már addig a versaillesiak boszújának áldozatult estek.

Az ebben a fejezetben szereplők közül Végig, Francois, Genton agyonlövették, kilenczen deportációra ítéltettek, a többinek sikerült a büntetést kikerülni.

A megölt érseknek június első napjaiban Páris óriási temetést rendezett s hamvai fölé díszes síremléket állított.

(Folytatása következik.)

## A HÉTRŐL

A záptojás. A háziasszonyoknak már megvan a maguk haszna és öröme a politikai, háborús állapotból. A míg az alkotmányos küzdelem tart, nem kell attól félniük, hogy a tojáskereskedő romlott tojással csapja be őket, mert a záptojás most kaposabb a frissenél és mennél zápbabb, annál jobb árát fizetik a — harcosok. Volt egy gavaléros, gazdag korszak Magyarországon, mikor az ormótlan, nagy négykrajcárosokkal, az úgynevezett suszterterallérokkal hajigálta meg a tömeg azokat, a kiket a legkevésbé se volt hajlandó virággal dobálni. A suszterterallér már kiveszett a forgalomból, de úgy látszik, az általános jólét a sok keserű panasz mellett se csökkenhetett meg valami nagyon, mert ime még mindig telik — záptojásra, noha a tojás ma sokkal drágább, mint volt a négykrajcárosok idejében és a záptojást minálunk a kofák és kereskedők épen úgy értékesítik, mint a frisseket. A gazdasági tanulsága tehát a záptojás-dobálásnak nem kedvezőtlen és — tekintettel a háziasszonyok érdekeire — nem is haszon nélkül való. De ennek a kérdésnek nem csupán gazdasági oldala van. Van például: etikai része is. Mi erkölcsi jót szolgál? Micsoda eszmének hasznát? Van-e argumentáló vagy argumentumot pótló ereje? Tud-e valakit megintatni vagy meggyőzni az, ha záptojások vágódnak a fejéhez vagy melléhez? Aligha. El kell fogadnunk magyarázatul vagy tanulságot, hogy minden esatának

megvannak a maga fegyverei és ha már ennek így kell lenni, még «élvezetesebbnek» fogadjuk el a záptojást, mint például a fokost, a fűtykóst vagy — a mi már szinte divatba kezdett jönni — a revolvergolyót. Nem tudjuk azonban elfelejteni, hogy például Angliában az emberek meg tudnak lenni minden ilyen «segédesszköz» nélkül is a leghevesebb politikai háborúságok idejében. Ott nem használatos ilyenkor se bót, se kő, se revolver, se záptojás. Az emberek megelégszenek azzal, hogy érvekkel lövöldözzenek egymásra. A mi bizonyíthatja azt is, hogy az angol mégis csak módosabb náció, mint mi vagyunk, mert egy záptojásnál egy egészséges argumentum bizonyára sokkal értékesebb holmi. De lehet a magyarázat az is, hogy ott az alkotmányos élet — fejlettebb, mint minálunk. Válassza ki-ki azt a magyarázatot, a melyet elfogadhatónak ítél!

\*

Kaszalik. Kaszalik Jenő, a most elhunyt nábob, már a mennyiben ismerték, egyike volt Budapest legnépszerűlenebb embereinek. Népszerűtlenné, sőt talán gyűlöltté is lett, a nélkül, hogy valaha bármi rosszat is elkövetett volna, csak azért, mert elmulasztott bármi jót is cselekedni. Pedig, hogy jót tegyen, erre volt egy igen erős obligója. Az, hogy — tehetett volna. Megvolt a módja hozzá. De a mulasztása vizsgálatánál szembe öltik egy egészen sajátos és rendkívüli momentum. Az, hogy a mi hasznát másoknak szerezni elmulasztott, az nyilvánvaló kára volt neki magának. Hiszen ha fölépíti a házait és enyhíti a lakásúságot, ebből senkinek annyi haszna nem lett volna, mint neki sajátmagának. Miért nem tette hát? Megvan a magyarázat és ez a magyarázat a Kaszalik Jenő hideg életének tragikus és nagyszerű érdekessége. Ez az ember fiatalon kénytelen volt otthagyni a hivatást, a mely életének egyetlen szenvedelmé volt, — a pénz miatt. Le kellett vetnie az aranyos uniformist, mert az apja nem volt hajlandó kifizetni harmincezer forintnyi adósságát. A sok milliós vagyon, a melynek egy morzsájából kitalt a fiatal tiszt álmainak, vágyainak, ambícióinak bukkását. Es a Kaszalik Jenő e bukásban megfagyott szívének még becsületére válik, hogy azért a kegyetlenségért, a mi vele történt, nem az apját gyűlölte meg, hanem — a millióit. Ez az ember haragot tartott a vagyonával akkor is, a mikor már urává lett és az a roppant érdekes lélekállapot a déli Nap teljes fényével világítja meg egész, különben rejtelmesnek és megmagyarázhatatlannak látszó viselkedését. Olyan ridegen és lelketlenül állt a millióival szemben, mint a milyen ridegen és lelketlenül álltak ezek a milliók vele szemben életének ama keserves óráiban. Se el nem költötte, se meg nem szaporította őket, hagyta őket meddőn és terméketlenül, a milyen meddővé és terméketlenné az ő élete lett miattuk. Ha rajta nem segítettek, másokon se engedte őket segíteni. Börtönbe zárta őket, mint a hogyan fogságba estek miattuk az ő álmai és ambíciói. Mindaz a kötelességmulasztás, a mit a millióival műveltetett, az ő részéről csak e milliók bűnhődése volt, azért a kegyetlen mulasztásért, a mit az ő életével szemben elkövetek.

\*

Becsület? Szegény, érdemes felebarátunk, Moskovitz Vilmos, immáron huzamos idő óta alkalmazás nélkül szűkölködő kereskedelmi alkalmazott, öngyilkos szándékkal a Dunába ugrott, mert egy barátjától becsületesszóra és huszonnégy órára hat koronát kért kölcsön és ezt a hat koronát nem tudta terminusra visszafizetni. Moskovitz Vilmost ezért egy kaszinóból se golyózták volna ki, mert egy kaszinó sines abban a helyzetben, hogy őt a tagjai között tisztelhesse, be se zárták volna, mert az adósok börtöne ismeretlen intézmény Magyarországon, attól se kellett tartania, hogy a barátja és hitelezője, egy derék asztalos-legény a lapok nyílt-terében átadja a közmegevetésnek, mert az ilyen átadás maga többé kerül hat koronánál és mert a közmegevetés különben is alig lenne hajlandó mozgósítani magát egy szegény, állástalan kereskedősegéd ellen, a miért huszon-



A TÖMEG A TREPTOVI PARKBAN.



RENDŐRÖK LETARTÓZTATNAK EGY TŰNETŐT.

## VÁLASZTÓJOGI TŰNETÉSEK BERLINBEN.

négy óránál tovább adós maradt hat koronával. És Moskovitz Vilmos, mint maga előadja, mégis becsületbeli kötelességének érezte, hogy meghaljon, mert a meggyőződése szerint, ha tovább él, becsülete nélkül élhet csak tovább. Egy bizonyos. Ez a Moskovitz Vilmos nagyon tisztességes, nagyon jóvaló ember, a ki legalább is megérdemelné annyit, hogy állása, kenyeré, keresete legyen. A főnöke nem járna vele rosszul, nem adná érdemtelenné a bizalmát. Egyébként azonban a szegény Moskovitz Vilmos jóhiszemű, de súlyos tévedésekben leledzik. Először is téved abban, ha azt hiszi, hogy a becsület a halálát kívánja annak, a ki nem tudja megfizetni a kvártélypénzt pontosan, vagy azt a pénzt, a mit a kvártélyra kifizetésére vett kölcsön. A becsület nem ilyen kegyetlen, nem ilyen igazságtalan, nem ilyen — becsületlen, mert szegénynek lenni, megszorultnak lenni még nem becsületesség. Hiszen ha így lenne, akkor öngyilkossá lett sokgyerekes családapák holttesteinek garmadája borítaná az utcát. De a becsület csak azt követeli a szegény embertől, hogy — ha kap munkát, dolgozzék, ha nem kap, keressen, a míg módja lesz, hogy megfizesse a mivel tartozik. Harakirit tölle a becsület nem kíván. — A másik bizonyára szintén teljesen jóhiszemű tévedése meg az Moskovitz Vilmosnak, hogy ő csak azért ugrott a Dunába, mert nem tudta betartani azt a terminust. A jóhiszeműség nagyon tiszteljük, de ha alapos vizsgálat alá veszi az érseiteit, rá fog jönni Moskovitz Vilmos, hogy itt is tévedett egy kicsit. Nem csak a más hat koronájának a hiánya fájt neki, hanem a magáé is. Nemcsak a becsület sajgott benne, hanem a nyomorúság is, az, hogy így kell tengődnie, hogy nyomorult hat korona miatt válságba kerül egész élete. Azért akart hat korona miatt meghalni, mert úgy érezte, hogy az egész élete nem ér hat koronát. Kívánjuk neki a sorsa olyan fordulását, a mely meg tudja majd vele értetni, hogy — nagyon tévedett.

\*

Az író lelke. A Hevesi Lajos öngyilkossága alkalmából egy osztrák orvos-tanár nagyon érdekes tanulmányt írt az öngyilkosságról. A tanulmánya statisztikai részéből kitűnik, hogy az írók között arányszám szerint is meglehetősen ritkán akad, a ki maga keresse a halált: kevés íról lesz öngyilkos, de viszont e kevesek között aránytalanul nagy azoknak a száma, a kikről soha se lehetett megállapítani: mi volt az, a mi számukra tűrheterlenné tette az életet. Semmiféle olyan magyarázatát nem lehetett kikutatni végzetlenségnek, a mely az ilyen elhatározások rugója gyanánt szerepelni szokott. Se anyagi gond vagy bukás, se szerelmi boldogtalanság, se gyógyíthatatlan betegség nem győztörte őket, akárhánynak — a külső látszat szerint — egészen szép élete volt, meleg otthona, sikere, híre, dícsősége, jó egész-

sege, egy sötét órában mégis úgy érezte, hogy jobb meghalnia, mint élnie. Az ilyen elhatározások lelkiállapotának az a frázisos meghatározása, hogy «pillanatnyi örület», de ez a meghatározás csak egy kisegítő frázis, nem magyarázat, hanem inkább csak a magyarázat megkerülése. Ennél többet mondanak azok a pszichológiai adatok, a melyeket az írói lélek vizsgálása rögzített meg (s a melyeknek a bizonyítására meglehetősen bőséggel vannak adataink. Tudjuk, hogy az író két élelet él, egyet mindnyájunk világában és egyet egy más világban, a melynek mását és leírását a munkáiban kapjuk. Mennél több élelet és igazságot érzünk a könyveiben, annál nagyobb elevelességgel és lelki odaadással kellett, hogy az író annak a másik világnak az életében részt vegyen. És nagyon képes: melyiket érzi az ő igazi világának (s életének). Nagyon jól tudjuk például, hogy egy borongós életfölfogású író megmarad pesszimistának akkor is, ha a maga látható sora elárassza is őt az életnek minden szép kedvezősével és tudunk íróról, humoristáról, a kik a nyomor hidegében (s a kínzó betegség nyoszólyáján is folyton boldog és jókedvű emberekről meséltek, az életet mindig szépek, vidámnak (s puha kezűnek rajzolták. Már pedig, hogy az író mennyire benne él a maga mesevilágában, elég Balzacrát hivatkozunk, a kiről tudva való, hogy heteken át könnyes szemmel beszélt egy regénybeli kedves nőalakjának haláláról. Az író életének e kettőssége adja magyarázatát sok titokzatos és érthetetlen dolognak, a melynek a rugóit a művésztételek tiszteltetelmélt, mert szenvedésekkel teljes misztériumának köde borítja.

## IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Keleti Gusztáv művészeti dolgozatai. Jó ideje, mióta újabb és legújabb művészeti irányok küzdelme az érvényesülésért, Keleti Gusztávot úgy szokták emlegetni, mint példaképet az akadémikus kritikusnak, a ki belecsontosodva egy elavult művészi irányba, tollal és tettel ellene fordul minden fejlődésnek, elfojt minden újító törekvést. S tekintve, hogy Keletinek egy időben helyzeténél fogva módja volt hathatósan befolyni minden fontosabb művészeti dologba s ezt a hatáskörét, mint a határozott meggyőződések embere fel is használta meggyőződése érdekében, tagadhatatlan, hogy bizonyos mértékig kerékkötője volt az újabb törekvésnek úgy a művészeti oktatás szabadabb szelleme, mint az alkotás újabb módjai dologában. Az olyan emberek, mint ő, más, gazdagabb és fejlettebb kulturákban nagyon hasznos szerepet kapnak, mint a haladás szabályozói, az állandóság eszméjének képviselői a fejlődés folytonos mozgásában. Nálunk azonban, a hol a haladásnak nagyon sok akadálya volt úgyis, az ilyen egyéniségek szereplésének kétségkívül megvan a veszedelme s ezért

a vádakat, melyeket Keleti ellen életében hangoztattak, sok tekintetben igazoltaknak lehetett elfogadni, legfeljebb a túlzottság vétkében lehetett elmarasztalni. Most azonban, hogy a Kisfaludy-társaság kiadta egy vaskos kötetben Keleti Gusztáv művészeti dolgozatainak legjavát, ez a hagyományos ítélet jelentékeny pontokban módosul. Először is azt látjuk, hogy Keleti igazán kiváló író volt, széleskörű műtörténeti képzettsége, eleven, világos, éles stíle és gondolkodó elméje hivatottá tették őt, a kora festői technikájának minden csinját-bínját kitünően értő művészt, arra, hogy a magyar művészeti kritika megalapítójává legyen. Mert egészen bizonyosnak látszik, hogy ez volt: a maga idejében az egyedüli, a ki hozzáértéssel és hivatottsággal írt nálunk az egykorú művészetéről. Másodszor konstátálnunk kell azt is, hogy ezzel nagy művelődési szolgálatot tett a közönség művészi értelmének felvilágosztatásával, az akkori nagy magyar művészek műveinek magyarázásával. A most megjelent könyv jó része Zichy Mihály, Munkácsy, Lotz, Markó Károly és Mészöly Géza műveivel foglalkozik, a kikről az akkori magyar hírlapi kritika tudatlanságával szemben a műértő megbízhatóságával tájékoztatta az olvasókat, de alkalmazta velük szemben a kritika jogát is. S épen Mészölyről szóló tanulmányából látjuk, hogy nem is volt annyira maradi rosszakarója minden új gondolatnak, mint a hogy annak idején híresztelték. Ebben a tanulmányban, valamint a többiben is már megtaláljuk csirját néhány oly gondolatnak, a melyek később diadalmasan nyomultak a művészi alkotás és elmélet előterébe. Hogy az akkor nagyon merésznek látszó újításoktól visszariadt, abban nemesak ő volt hibás, hanem korának majd minden olyan komolyabb művésze és műkritikusa, a ki már akkor valamely művészi világlátásban megállapodott; mindenütt a világon keserves küzdelmekkel vívták ki az újítók a maguk igazát. Ezek a küzdelmek szükségesek voltak a fejlődés szempontjából, mely mindig a szétartott erők eredőjének irányában halad s ha nincs ellenvélemény, helyes vélemény sem fejlődhetik ki. Ha Keleti szereplésének káros oldalai voltak, ezek nem az ő rovására mennek, hanem a viszonyokéra, mert az volt a baj, hogy nem volt az ő korában a másik küzdő árnyalatnak hozzá mérhető harcossága s nem volt a közönségben semmiféle művészi közvélemény, melynek hullámzása ellensúlyozhatta volna az ő tekintélyének nyomasztó voltát. Mivel nálunk még az is, akkor pedig még inkább a képzőművészet sokkal kevésbé élt a nagyközönség műszeretéből, mint inkább az állam és egyéb hatóságok támogatásából, az ő befolyása, melyet természetszerűen a meggyőződésének megfelelő alkotás-módot érdekében vetett latba, megnehezítette egyik-másik azóta teljes méltánylásra jutott művész érvényesülését. Arra azonban, hogy egyenesen elnyomott volna egy igazi tehetséget, komoly pél-

dát aligha tud valaki is felhozni. Ezekben a tanulságokon kívül Keleti műtörténeti dolgozatainak kötete becessé válik annál a nagyon gazdag adatanyagmal fogva is, melyet művészetünknek a hatvanas évek végétől a nyolcvanas évek végéig terjedő korszakára vonatkozólag feltár. A kötetet Várdai Béla rendezte sajtó alá, ő is forlított a magyarra Keletinek azokat a dolgozatait, melyek eredetileg budapesti német lapokban jelentek meg.

**Visszatér a múlt. Havaszhymé Szederkényi** Anna, kinek néhány novelláját lapunkból is ismeri a közönség, egy csinos kis kötetben egy hosszabb és három kisebb novellát adott ki. Valamennyiben gyermekek a szereplők; az apró novelláskülből az irónó maga gyermekkorából rajzol meg igazán kedves, vonzó, a visszaemlékezés melancholiájától csillogó képet, a könyv legnagyobb novellájában pedig egy falusi tanító-gyereket meg egy kis parasztlányt állít be s bár fölviszi történetüket nagykorukig, — talán nagyobb mértékben is, mint az irónó akarta, gyerekek maradnak mindvégig. A fiú meglehetősen puha, érzelmes, nincs meg az életrevaló keménység, ezért kétszer is megbotlik, a mint az életbe lép; mindig visszavezeti Mariska, az okos, szelid és erélyes kis lány. Meg vagyunk nyugodva, hogy az ő gyámkodása alatt a fiú, akármilyen gyöngének bizonyult is eddig, nem fog többet eltévedni. A mese különben ebben a történetben teljesen mellékes, nem is sokat tudnánk rajta, a földolozó az előadás maga. Az irónónak nagyon kellemes, vonzó a hangja, igen jól illik neki a kedveskedő, naív, friss hang, a melyen a gyermekekről beszél, látni, hogy nagyon szereti alakjait, általában nagyon szereti a gyermekeket, ért a nyelvükön; nem affektálja a gyermek hangot, hanem a természetből, kedélyének asszonyi melegségéből fakad. A természetes, őszinte és igaz hang pedig van olyan értékes tulajdonság, hogy a novellák egy s más hiányosságát elfeledjük érte, mert életet, frisséget visz az elbeszélésbe. Ezért a kis könyv vonzó lesz mindenkinek, a ki szereti az asszonyság közvetlen nyilvánulásait az irodalomban.

**Filozófiai esszék.** Bárany Geróné már több eredeti gondolkodásra és komoly tanulmányra valló kisebb filozófiai munkáit láttuk s munkásságát bizvást a filozófiai szemlélet ébredése egyik érdekesebb jelének tekinthetjük. Most egy kötet tanulmányt adott ki, melyek mindenképpen megérdemlik az érdeklődők teljes figyelmét. Nagyon sok érdekes dolog van bennük, sokféle problémát emelnek, némelyikbe erősebben belemarkolnak, másokat csak érintenek, de nem mozognak egy már előre is adott filozófiai rendszer korlátai között, hanem egy filozófus elme küzdelméről árulják el a filozófia főkérdéseinek önálló világfelfogás alapján való megoldására. Hatást találhatunk bennük, elsősorban Schopenhauerét és Nietzscheét, ez azonban nem is lehet másképp olyan frónál, a ki kiterjedt előtanulmányok alapján gondolkodik s komolyan véve a filozófiai gondolkodást, nem merül ki az eretiség hajszolásában. Sokszor meglepő gondolatainak érdekességével, sokszor hódmezővárunkunk velem, de mindig fenn tudja tartani érdeklődésünket s ép ezért tanulságosak és gondolatébresztők a tanulmányai.

**Káprázatok és porszemek.** Somogyi János kecskeméti hírlapszerkesztő e czímen hatalmas terjedelmű kötetet adott ki negyedszázadra terjedő irodalmi munkássága termékeiből. Nagyon vegyes tartalmú kötet, van benne vers, próza, képvegyesen: népdalok, nagyobb népies költemények, elbeszélések, humoreszkek, adomák, tréfák stb. Mindnek megvan a népies jellege s mind olyan embernek a művei, a ki szeretettel dolgozott az irodalom kertjében. A ritka nagy terjedelmű könyv voltaképpen tíz kötet összefűzése.

**A „Jó Pajtás”, Sebők Zsigmond és Benedek Elek** képes gyermeklapja legújabb, márczius 20-iki számában közli Endrődi Sándor és Lampérth Géza verseit, Zsoldos László kis gyermek-szindarabjának befejezését, Dörmögő Dömötör, a hírneves maczko szereplését a képviselőházban, Elek nagyapó meséjét, Garay Ákos szép képét, Schöppin Aladár elbeszélését az ausztráliai benszülőttek életéből, Benedek Elek székellyföldi útleírását, Rákosi Viktor regényét. Az egyes közleményekhez készült pompás illusztrációk, tréfiás képsorozatok s a rejtvények és szerkesztői üzenetek teszik teljessé e szám tartalmát. A jó Pajtás a Franklin-Társulat kiadásában jelen-meg minden héten; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér. Mutatvány-számot ingyen küld a kiadóhivatal. Budapest, (IV., Egyetem-utca 4.)

**Új könyvek:**  
**Művészeti dolgozatok.** Irta Keleti Gusztáv. Kiadja a Kisfaludy-társaság. Budapest, Franklin-Társulat; ára fűzve 8 korona, vászonkötésben 9 korona 60 fillér.

**Visszatér a múlt.** Elbeszélések; írta Havaszhymé Szederkényi Anna. Budapest.

**Filozófiai esszék.** Irta dr. Bárany Geróné. Budapest, Lampel (Wodianer) részvénytársaság; ára 3 korona 50 fillér.

**Káprázatok és porszemek.** Tíz kötetes jubileumi album. Irta Somogyi János. Kecskemét, kiadja az Országos ellenőr szerkesztősége; ára 20 korona.

**A „VASÁRNAPI UJSÁG” 57-ik évfolyama.**

A „Vasárnapi Ujság” a legrégebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

A „Vasárnapi Ujság” színes képmel-lékleteket is ad, több színben művészileg ki-vitt képeket.

A „Vasárnapi Ujság” a legjelesebb hazai és külföldi regényíróktól közöl elbeszéléseket és regényeket képekkel, s kiterjeszkedik a női divatra is.

Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése márcz-hó végén lejár, főkérjük előfizetéseik mielőbbi megújítására, hogy a lap szétküldésében fenn-akadás ne történjék.

**Előfizetési feltételeink:**

A „Vasárnapi Ujság” negyedévre 4 korona, fél-évre 8 korona.

A „Vasárnapi Ujság”, a „Világkrónika”-val negyedévre 4 korona 80 fillér, félévre 9 korona 60 fillér.

Az előfizetések a „Vasárnapi Ujság” kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

**HALÁLOZÁSOK.**

Elhunytak a következő napokban: BELLAUGH IMRE királyi tanácsos, megyenyolozás honvédtisztmester. Pestvármegye nyug. és tisztelheteli főjegyzője 80 éves korában Budapesten. — VINTER LAJOS dr. nagy-epópost, ezimzetes püspök, a vaskoronarend lovagja és a váci egyházmegyei papság neozora 90 éves korában Vácot. — JÓKUTHY ALBERT nyug. királyi bíró, a VI. kerületi függetlenségi és 48-as kör alelnöke 69 esztendő korában Budapesten. — SZABÓ JÓZSEF drávpalkonyai ref. lelkész 67 éves korában Drávpalkonyán. — SZABÓ ELEK ökéskei ref. lel-kész 53 éves korában Budapesten. — BAKSAY ISTVÁN kir. tanácsos 90 éves korában Rimaszombatban. — LANG ISTVÁN csanádi tanfelügyelő 36 éves korában Makón. — HALMAI JÓZSEF főgimnáziumi tanár, Nagybánya város képviselőtestületének tagja 63 éves korában Nagybanán. — HORVÁTH JÓZSEF polgári fiúiskolai tanár 32 éves korában Hódmezővásár-helyen. — BENCZE LÁSZLÓ gyógyszerész Perla-szon. — BÁRDOSI BÁRDOSY IMRE gyógyszerész 46 éves korában Budapesten. — CZUKELTER LAJOS, Zala-vármegye nyug. főjegyzője 57 éves korában Zala-gerszegen. — KELETI GYULA magyar államvasuti fő-ellenőr 46 éves korában Budapesten. — BRANDSTÄ-TER JÓZSEF nyug. magyar államvasuti főellenőr 60 éves korában Szegeden. — IDŐSB BARTHA JÁNOS 70 éves korában Szolokon. — SZABDA ISTVÁN volt fűszerkereskedő 63 éves korában Budapesten. — KOHN JÓZSEF dr., a Szent István-kórház orvosa, 25 éves korában Budapesten. — PRUKKER KÁROLY István gyógyszerész 50 éves korában Szakolczán. — FAR-KASS GYULA nyug. rendőrtisztviselő 38 éves korában Kispesten. — TANÁCS PÁL 29 korában Bárádon.

Özv. korongi KÖRÖNGHY HENRIKNE szül. bereza-házi Capdebo Auróra 70 éves korában Budape-ten. — Özv. STRAUSS FERENCZNE, szül. Peshold Jo-zefa. — KOGLER EDIT, 25 éves korában Budape-ten. — STINNER SAMUNÉ, szül. nyíri Batári Emma 76 éves korában Somorján. — SZÁBEL ALAJOSNE, szül. Schwartz Laura, néhai Szábel Alajos pénzügyi számtisztisz özevegye 73 éves korában Nagyszeben-ben. — Özv. SÁMUEL LIPÓTNÉ 72 éves korában Bugyin.

**EGYVELEG.**

\* Drótnélküli táviró állomások 1908-ban. A berni internaczióval táviróvezetőség irodájába 1908-ik év végéig 508 drótnélküli táviró állomást jelentettek be; még pedig 416 hajóállomást és

92 parti állomást. Az utóbbiból 32 esik Nagy-britanniára, 16 Olaszországra, 15 Németországra, 13 az oroszokra, 4 a spanyolok- és japánokra, 3 Néderlandra, 2 Norvégára, 1-1 Belgium, Románia és Uruguayra. A hajóállomások közül pedig 227 esik Nagybritanniára, 122 Németországra, Néderlandra, 10-10 Belgium-, Japán- és Olasz-orzságra, 5 Romániára, 4 Spanyolorságra, 3 pe-dig az Oroszbirodalomra. E beszámoló azonban nem teljes, mert több nagyobb állam, illetve or-szág, mint például az Egyesült-Államok, Francia-ország, Ausztria és Magya-ország nem szerepelnek. (G. L.)

**Felhívjuk olvasóink figyelmét** Mezei Jenő (IV., Kecskeméti-utca 13.) ezen számunkban megjelent czipőhirdetésére.

**Figyelmeteljünk olvasóinkat** Papek József ezen számunkban megjelent Ridikül hirdetésére.

**Láb-, kéz- és honlázatást gyorsan és biztosan** szüntet meg a „Salinil”, Csitányi gyógyszerész ezen ált.ánosan elismert szere. Lásd hirdetését.

**Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk jelen szá-munk 255. oldalán megjelent** Bukor Lajos tatatóvárosi Paprikatermő hirdetését.

**Csángó bördönöknek** a finom bőrűn készítményei általánosan ismertek és kedveltek, különösen figyelem-re méltók az általa most forgalomba hozott „Rekor-d” készítmék, a melynek megtekintésére a t. közönség b. figyelmét felhívjuk. Üzletü Múzeum-körút 3. szám alatt van. Lásd az czég hirdetését a jelen számunkban.

**Schmid nővérek, IV., Kigyó-tér 1. szám alatti** grammofon-kereskedés hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét. Ár- és lemezjegyzék ingyen és bérmentve.

**Szerkesztői üzenetek.**

**Tavaszi versek.** Epigram. Ne sirj leánya stb. A versek között nem találunk közölni valót egyet sem.

**Napraforgó.** Meglátszik rajta a tapasztalt multtal bíró író keze, de egészen vége halvány és színtelen. Ezért sajnálatunkra le kell mondanunk közléséről.

**Szerelmes órák.** A repülőgép. A magyar nyelv ki van már eléggé dolgozva arra — jó néhány nemzetek költője dolgozott már rajta — hogy minden iskola-végzett ember össze tud útni néhány rimet, ha nem sajnálja a fáradságot. De hogy ez még mennyire messze esik a költészettől, annak világos példái ezek a versek.

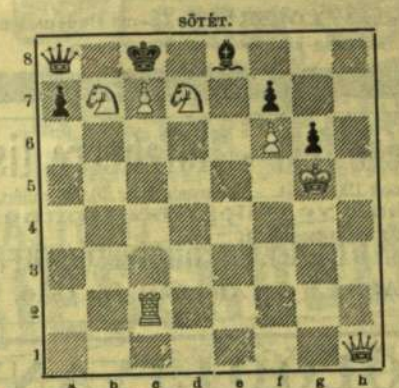
**Egy olyan valaki sirjára,** a ki két felesége közt mindig stb. Elmésségre törekszik, de csak az elmés-kedésig viszi. Az elmésséghez több izlés, elevenebb gondolatjárás kell.

**Ha meghalok Ne akarjál vigasztalni.** Tipikus példái az erőltetn népdalutánzásnak.

**Goethe: Mignon. Umland: A kápolna.** Mind a két műfordítás értéktelen kísérlet, igazi ritmus nélkül, az eredetiből hozzátapadva s ép azt ejtve el belőle, a mi a földoloz benne.

**SAKKJÁTÉK.**

2684. sz. feladvány Schuster Zsigmondtól, Budapesten.



VILÁGOS.

Világos indul és a második lépésre mattot ad.

**KÉPTALÁNY.**



A 8-ik számban megjelent képtalány megfej-tése: Túl a Tiszán van egy hajó kikötve.

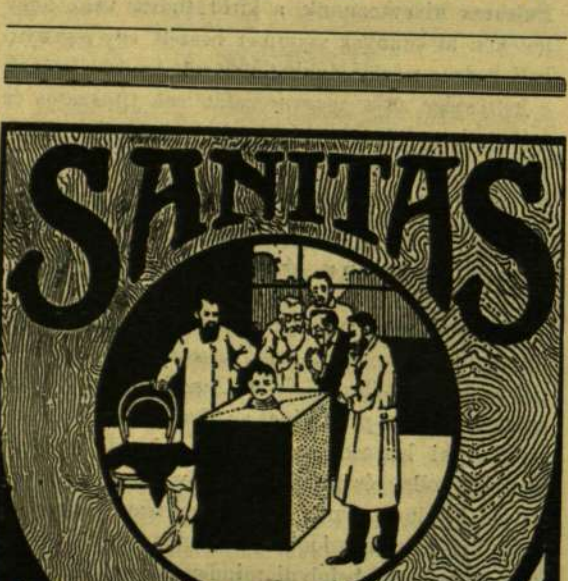
Felelős szerkesztő: HOITSY PÁL.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

**Vadászat.** Vaddis, jó vadászterületet (főleg apró vaddal) óhaj-tok bérelni, vagy a jelenlegi bérlővel tartalni. Aján-latok „Vadászat” czim alatt e lap kiadóhivatalához Budapestre címzendők.

**SHANTUNG SELYEM**  
egy teljes öltö-zékre 19-50 ko-ronától feljebb  
Bőr- és váma-mentes a megrendelőhöz szállítva. Gazdag mintagyűjteményt postafordultával küld:  
**HENNEBERG** selyemgyáros, ZÜRICH.

**SÓSBORSZESZ SZAPPAN**  
LEGFINOMABB PIPERE SZAPPAN  
BŐRÁPOLÁSRA LEGJOBB  
ELSŐRENÜ SZÉPÍTŐSZER  
Kapható mindenütt. Darabja 70 fillér.



**SZOBAGŐZFÜRDŐ**  
hozasson tőlem azonnal  
**8 napi próbára**  
aki csúsz, körszény, ischias bántalmát ellen-már mindent próbált eredménytelenül. Kapható havi részletletételekre. Ismertető könyv ingyen és bérmentve. — FÖRSTER ALADÁR, Budapest, VII/17. Alsóerdősor 30. szám.

**Vegyen SVAICZI SELYMET!**  
Kérjen mintákat tavaszi és nyári újdonságainkról ruhára és blúzra: Diagonale, Crépon, Surab, Moire, Crépe de Chine, Foniarde, Mousseline 120 cm. széles méte-renként 1.20 koronától kezdve, feketeben, fehérben, egy-színűben és színesben, továbbá himzett blúzok és ruhák batisztból, gyapjuból, vászomból és selyemből. Csakis garantált szőlő selyemszöveteket árulunk közvetlen magánosoknak bérmentve és elvámolva a lakásba.  
**SCHWEIZER & Co., LUZERN U 23 (Svaicz.)**  
Selyemkivitel. — Királyi udvari szállító.

**Kufeké**  
A külföld és belföld legkiválóbb szaktekin-télye mint legjobb táp-lálékot ajánlják a Ku-feke-t hányaszékélés-nél, béluhurtnál és hasmenésnél.  
Gyermekeknek és felnőtteknek.

**FELÜLMULHATATLAN,**  
mert asszonyok, leányok tisztá, fiatal, ade areot kapnak pár nap alatt, ha a mármarosí  
**LILJOM-ARCZKENŐCSÖT**  
használik. Nem szabadna oly háznak lennie, a hol este, reggel nem a mármarosí  
**LILJOM - SZAPPANNAL**  
mosakodnának. Kis tégely 1 korona. Nagy tégely 2 korona. Szappan 80 fillér. Liljom-puder (3 szin-ben) 1 korona 20 fillér. — Egyedül készítő:

**Dr. REISMAN ÖDÖN**  
gyógyszertára, Mármarossziget, Erzsébet-főter 11.  
Postai rendelések még amap elintéztetnek.



**Vérszegénység, sápkór esetén**

nincs jobb gyógyszer, mint a Vas-Somatose.  
A sápkór tudvalevően első sorban a vérenek csökkent haemoglobintartalmában nyilatkozik. (Vashiány.) De többnyire általános gyengeség, a munkaképtelenség, étvágytalanság, emésztési zavarok képezik kísérőit. A Vas-Somatose mindkét irányban üdvös hatású és ezért nagyon értékes.  
További nagy előnyei, hogy a gyomorválykahártyát nem marja, nem hoz létre székrekedést és a fogakat sem támadja vagy feketíti meg.  
Mindezen szempontokról, valamint a szervek és szervetlen vaskészítmények közt levő fontos különbsé-gekről az ily készítmények beszerzése előtt kell tisztába jönni.  
Ép ily ajánlatos kétes esetekben vagy komolyabb bajoknál orvost felkeresni. Csakis ez nyújtja a leg-nagyobb biztosítékot a egészszerű kezelés és az adotti esetben legjobb szer tekintetében. Éppen orvosi részről oly alaposan kipróbálták a Somatosét, mint bizonyíthatólag semmiféle más szort. A Vas-Somatose különle-gesen is általános elismerést aratott.  
A ki tehát vérszegénységre és sápkórra hajlamos, kérje a Vas-Somatoset akár a rég bevált poralakban, akár az igen célszerű (új) folyékony alakban.  
A készítmények minden gyógyszerárban és drogeriában kaphatók; a választásnál ügyeljünk a névre:

**„Vas-Somatose.”**

A Bőr- és Lithion-tartalmú vasmentes gyógyforrás  
**Salvator**  
kitűnő sikerrel használták vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és kövszénynél, az cukor-betegségnél, az emésztési és léleg-zési szervek hurutjainál.  
**Húgyhajtó hatású!**  
Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tisztá!  
Kapható drogványkereskedésben vagy a Selyem-Lipőci Salvatorforrás-Vállalatnál Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

**Vesszőparipa**  
Eredetije  
A népszerűen ismert vasmentes orvosi hámoszappannak a legújabb, puha bért teremt és lánya, szepitőli mentes a csőből. Évi fogyasztás sok millió darab! Naponta elismert 5-10 darab! 2 állandó és 10 arany- és ezüstérem! Többek pontozás ügyeinél a névre és vedőjegyre: Steckenperld Kárpát és 1895-1905-ös években. Budapest, V. Rákóczi-utca 12. Egyedül gyártók: Bergmann & Co. Teléfont: 16. (Vesszőparipa)

**Fogorvosi- és fogtechnikai műterem**  
Budapest, IV., Károly-körút 26., I. emelet  
**FOGAK** és teljes fog-sorok szájpádlás nélkül.  
Aranyfogkoronák, aranyhidak és mindennemű kacsuk fogszorok, melyeket a szájból kivenni nem kell. A gyökerek el-távolítása fűzőlegesen. Tartós porcelán- és arany-fű-mések. Foghasítás teljes érzéstelenítéssel, 10 évi jóállással. Vidék-ek 1 nap alatt kiélegítettnek, megvárhatják. — Mérsékelt árak.  
**Dr. EDELMANN JÓZSEF és MÁRFAI**  
néhai dr. Neufeld D. fogorvos volt techn. assistense. (Lift.)

**Saját készítményű női félcipő**  
gombos vagy fűzős, fekete vagy barna, vajdai sevrőrből, bőrsarokkal a legújabb divat szeri-nt. 10 korona.  
**MEZEI JENŐ** Bpest, Kecskeméti-u. 13.

**MARGIT GYÓGY-FORRÁS**  
Beregmegye.

gyomor, belok, húgyhólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású meg... akkor is, ha vérzések esete forog fenn...  
Megrendelhető: **EDESKUTY L.**-nél Budapesten és a forrás kezelőségénél Munkácson.

**Feketere fest \* Hófehérre tisztít**  
hetenként sok 100 ruhát. naponta átlag 30.000 szallert. károsít.  
Ruhák vegyileg tisztítottak  
**HALTENBERGER** ruhafestőgyárában  
KASSA. — Alapítási év: 1810.

**SZŐLŐOLTVÁNY,**  
szőlővesszőről és borról nagy ingyenes és bérmentve küldöm meg képes árjegyzékemet.  
Ezen kényt meg az is kérje, a ki rendelni nem akar, mert abból megtanulhatja a szőlőtelepítést e mellett sok szőlőgép van benne. Szőlőoltványoktól és más egyéb európai és amerikai sima és gyökéres vesszőkből, a világhírű Delaware-ből általában több millió készlet eladó, olcsó ár mellett. Több ezer elismerőlevél, köztük több hercegi és grófi uradalomtól. Cím: **SZÜCS SANDOR FIA** szőlőtelepítő Bihardíszeg.

**!! Ejnye be jó! !!**  
Mi a különbség a sólyomadár és a Menthol-fogszippan között? A sólyomadárnak van párja, de a Straka-féle Menthol-fogszippannak jószág és olcsóság tekintetében nincs párja. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban, valamint a készítőnél, Straka gyógyszerésznél, Mohol, 1 koronáért.

**Kwizda Fluidja**  
Kigyó-védjegy.  
Turista-fluid.

Rég bevált aromatikus bedörzsölés az inak és izmok erősítésére és edzésre, mint segítőszer köszvény, rheuma, ischias és szábnál. Turisták, kerékpárosok, vadászok és lovasok által sikeres használva elő- és utóerősítésre nagyobb turák után.

Egész üveg ára 2.- K. Fél üveg ára 1-20 K.

**Kwizda-féle Fluid**  
valóban kapható a gyógyszerárakban. — Főraktár Török József gyógyszer. Bpest, Király-u. 12. Andrássy-ut. 26.

**„Iró angyal“ gramofon**  
gépek és lemezek. !!  
**SCHMID NŐVÉREK-nél**  
Budapest, IV., Kigyó-tér 1. sz. (Királyi bérpalota).  
Választékúldemények, kedvező lemezcseré fűvétele. Ár- és lemezejegyzék ingyen és bérmentve.

**Az ideji sport ujdonságok megérkeztek,**  
minek folytán már most dús választékban kaphatók a legelőkelőbb sportgyárosok u. m. Slesenger & Sons, F. H. Ayres, John Jaques & Son London, Mars & Co. Paris, R. Staub, racketsport ujdonságai valamint A. G. Spalding és Zürich stb. Robert Forgan & Sohn golf-különlegességei, azon- kívül fegyver, vadászati, halászati és utazási cikkek  
rendkívül nagy választékban, a megszokott szolid árak mellett, legjobban beszerezhető  
**HUZELLA M. cég**nél Budapest, IV., Váci-utca 28. Legújabb árjegyzék ingyen és bérmentve.

**Ha fáj a feje** ne tévovazzék, hanem használjon azonnal **Beretvás pastillát**  
mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — **Ára 1 korona 20 fillér.** — Kapható minden gyógyszerárban. Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész Kispessten. \* \* \* \* \* Orvosok által ajánlva. — Három dobozát ingyen postai szállítással.

**SZÉPÍTŐSZEREK KIRÁLYA**  
A „LISZKA“-FÉLE MOSDÓVIZ  
MÉLTÁN megérdemli a nevet, mivel évtizedek óta egyedül bevált és biztos hatású szer, amely minden kenőcs és krém használatára nélkülözhetetlen az arcnak mindennemű tisztatlanságát, seplőt, májfoltot stb. már rövid idő alatt eltünteti, kellemes üdvé teszi s annak báronyfinomságot kölcsönöz.  
Ára 2 korona. Kapható egyedül készítőjénél : : : :  
LESZNER ALFRÉD ARANYSAS GYÓGYTÁRA  
NAGYVÁRAD, SZT. LÁSZLÓ-TÉR.

**SARG-féle 60 KALODONT**  
FILLÉS LEGJOBB FOG-CRÉME

**WEBER-KAROLY**  
TÁJKERTÉSZ  
ROZSÁTELEPÜMŐCSÉES  
BÉKÁSMEGYEREN  
BUDAPEST-MELLETT.  
KÉPES ÁRJEJZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE KÜLDÖM MEG KÉPES ÁRJEJZÉKEMET.

**Üzletáthelyezés miatt rendkívül olcsó árak**  
**CSÁNGÓ** bőröndösnél  
IV., Múzeum-körút 3.  
Üzletem f. 6. május 1-én tetszem megmagyobbítva a szomszéd házba, 5. szám alá helyezem át. A czim fontos!

**Divatos kézimunkák**  
és hozzávaló kellekék, függöny kongré, 110 széles mtr. 1 kor., remek sodrottszálú kongré futó v. millieux kezde, anyaggal 4 K.

**NÁDAS**  
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 11. Harisnyá és keztü különlegesség. — 6 pár prima flor fekete térd nőharisnya 5 korona. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.  
Legelőkelőbb és legjobb beszerzési forrás Magyarországon gramofonok és lemezekben **TOTH JÓZSEF** gramofon gyári nagy rakt. Szeged, Könyök-utca 6.  
!!! Kérjen ingyen árjegyzéket !!!  
Visszatérítést követelnek.

**MŰASZTALOSOK SZÖVETKEZETE**  
BUDAPEST, IV., VIGADÓ-TÉR 1. SZÁM (DUNAPARTI CORSO)  
LAKÁSBERENDEZÉSI VÁLLALATÁNAK  
KÉPEK : : : :  
TERRACÓTTA MŰKÖVÁZÁS : : : :  
SZŐKÖVŰTAK RAKTÁRON : : : :  
KIVITELRE  
SAJÁT V. ADOTT TERVEK SZERINT. A BERENDEZÉSEKHEZ TARTOZÓ ÖSSZES MUNKÁLATOKAT ELVÁLLALJA S A LEG-ELŐNYÖSEBB ÁR MELLETT TELJESÍTI.  
TELEFON : 118-80 :

**Élvezet**  
a vasalás, ha a szab. hamurostát  
használja. Tiszta, gyors, tűzbiztos, kényelmes, óriási időmegtakarítást

jelent. A fujtatás, lóbálás felesleges. Ha megkísérl, elragadja és tovább ajánlja. . . .  
Vezérképviseelő **Árak és Fehér Budapest, VIII. József-körút 33. szám.**  
Kérje minden háztartási üzletben. Ára K 2.80.  
Postai széküldés utávéttel, v. a pénz előzetes beküldése ell.

**Téli fürdőkúra.**  
**A Budai Szt.-Lukácsfürdő**  
Nagy-szállodájában és Thermal-szállodájában lakás teljes ellátással naponként 10 koronától feljebb. Minden szobától fűtött folyosók vezetnek az iszapfürdőkhoz. Természetes forró-meleg kénos források, iszapborogatások.  
Prospektust küld a Szt.-Lukácsfürdő Résekvényirtás. Budapest, Budán.

**MEGHIVÁS**  
a Magyar leszámítoló- és pénzváltóbanknak  
1910. évi március hó 29-én d. e. 11 órakor saját helyiségében (V., Dorottya-utca 6. sz.) tartandó **XL. rendes közgyűlésére.**

**NAPIREND:**  
1. Az igazgatóság jelentése az 1909. üzletéről.  
2. Az 1909-i zárszámadás és mérleg előterjesztése és az igazgatóságának a nyereség felosztására vonatkozó indítványa.  
3. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által előterjesztett évi számadás és mérlegéről, valamint a nyereség felosztását illetőleg tett indítványok megvizsgálásáról.  
4. Ezen tárgyak és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény felett való határozat.  
5. Az alapszabályok módosítása.  
6. Igazgatósági választások.  
7. A felügyelő-bizottság választása.  
Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, felhívattak, hogy az alapszabályok 17. §-a értelmében később folyó évi márczius 26-ig a következő helyek valamelyikén letétmentve: Budapest a bank központi pénztáránál (V., Dorottya-utca 6.), Fiumében a bank főkösztyáljánál (Via de Lido 7.), Kassán a bank főkösztyáljánál (Fő-ut. 11. sz.), Kolozsvárott a bank főkösztyáljánál (Mátyás király-tér), Pozsonyban a bank főkösztyáljánál (Fő-tér), Wienben a K. K. priv. Osterreichische Länderbanknál (L. Hohenstaufengasse 1.).  
A megvizsgált mérleg és az erre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés nyolcz nappal a közgyűlés előtt a társaság helyiségében a t. részvényesek rendelkezésére áll. Budapest, 1910. évi márczius hó 12-én.  
Az igazgatóság. (Utánnomás nem díjaztatik.)

**BLUZOK PRINCESSA RUHAK**  
costum és pongyolák  
**FALUDI LÁSZLÓ**  
Bpest, VI., Andrássy-út 48. Dívatalap ingyen !!  
**OLBRICH**-féle utazásizikkék  
elsőrendűek !  
Bpest, Teréz-körút 6  
Telefon 80-44. Árjegyzék ingy.

**INGYEN**  
esetleg egy millió korona, ki nálunk részletfizetésre gramofont és hanglemezt vásárol, mert minden vevőinknek ingyen egy sorsjegyet adunk.  
**Magyar Camera-Ipar**  
Bpest, VII., Garay-u. 9. — Árjegyzék ingy.

ALAPITVA 1865.  
**HECKENAST GUSZTÁV**  
ZONGORATERMEI  
Bpest, csakis Gizella-tér 2.  
**IBACH-ZONGORÁK**  
egyetleni kópírások  
:: Telefon 169. ::  
IBACH-zongorát játszanak és ajánlanak :  
Backhaus, Dohnányi, Pugnott, Alice Ripper, Sauer, Stefanlay stb.

**Rozsnyay Pepsin bora.**  
Kellemes íst, kiváló jó hatású szer étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomor-gyengeség ellen.  
Étkész közben véve, megóv a gyomortelheléstől. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.  
12293 Kapható: minden gyógyszerárban valamint **ROZSNYAY MÁTYÁS** gyógyszerárban **ARAD, Szabadság-tér.**

**LAURIN és KLEMENT R.-T.**  
AUTOMOBILOK MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELETE  
Budapest, IV., Semmelweis-utca 9.  
Motorkerékpárok, voiturették, luxuskocsik, omnibuszok, teherkocsik. — Elsőrendű gyártmányok.

**TATATÓVÁROS,**  
Komárom, Bicske, Győr, Pápa, Kiszell, Szombathely, Székesfehérvár, Mezőkövesd, Eger és vidéke nagyközönsége 20-22 év óta vest-e már azon kereskedőtől rossz paprikát, a kik  
**!! Bukor paprikáját !!**  
írásították ; persze ezúttal becsapják a közönség nagy részét, ugyanis eladták az eredeti, zöld, fagyos és szár rézekből grótt paprikát, dobáltak hozzá paprika ereket, hogy erős legyen és elámitották vele a népet, eladták drága pénzért, hogy csak az a jó, a többi festett, pedig annak csak 20 fillér kilója, lust füstölő, s poloskát írni való.  
De mióta **Bukor felvilágosította** a vevőközönséget, megmutatta, hogy az ő paprikája nem festett, hanem a legelőkelőbb piros, érett hüvelyéből van örölve, azóta vevői egy megszaporodtak, hogy kieszenben nem dolgozhatott, csakis viszontelárusítóknak és azért az örölg irigy konkurrensokba belezált.  
Névtelen rágalmozó leveleket írtaknak hatóságoknak, hogy csak ezt az egy termelői törekvőgyék.  
Tehát álljon talpra a nagy közönség, ha valódi tiszta, egészséges, piros, érett hüvelyéből való paprika örölményét akar enni. Kívételje a kereskedőtől **Bukor** czimmel sártelent, leptomlázzott csomagolt paprikát. **1 kiló ára 20 fillértől föfelé 4 koronáig.**  
Rendelő czim: **Bukor Lajos, Tatatóváros.**  
Nagykereskedőknek engedmény.

**NAGYENYED-re**  
Aisófahér m.  
forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet elsőrendű fajtáztatásra.  
**GYÜMÖLCSFACSEMÉTEK**  
Sápanyfák, díszeserjék, tülevelek, kertészművelők, boggyógyümölcsök stb. stb. **SZŐLŐOLTVÁNYOK,**  
(I. sima árú európai és amerikai sima gyökéres vesszők. (Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.)  
**FISCHER és Tarsai**  
faiskolák és szőlőoltványtelepek

**Köhögés**  
rekedtséget, hurutot, görcsös köhögést gyorsan és biztosan megszüntetnek az orvosi kópíróbált **Kaiser-féle Mell-Karamellák** : : :  
három leányóval.  
33000 hiteles bizonyítvány a biztos sikeréről tanuskodik. Csomag 20 és 40 fill. gyógyszerárakban és drogeriákban. Fr. Kaiser Bregenz, Vorarlberg.  
**BUTOR**  
izléses és szolid kivitelben teljes lakberendezések készpénz vagy részletre kapható

**Sárkány J**  
butoriparoznál, Budapest, VII., Erzsébet-körút 26. sz. műhely és raktár.  
Még a legdrágább izlap sem védi meg a ruhát a hónaljizzadástól. De ha a Salinilt használja, ki van zárva, hogy follos legyen a ruhája, mert a „Salinil” megszünteti a  
**!! láb-, kéz- !! és hónaljizzadást**  
és az ezzel járó kellemetlen szagot. **Ára 110 fillér.** Kimerítő beszélt utasítással. — Főraktár Török J. Budapest, Király-u. 12. Utávéttel, vagy a pénz előzetes — beküldésekor franco küldi : —  
**CSITÁRY** gyógyszerész Berhida (Veszprém-megye).

**LOHR Mária**  
Csalpi-vegyészeti tisztító és festészet intézete. Gyár: VIII., Baross-utca 85.  
Főüzletek: IV., Eka-út 6, VI., Andrássy-út 16, VIII., József-körút 2, IX., Calvin-tér 9, V., Harmadik-csüd-utca 8, VI., Teréz-körút 99.  
\*\*\* Széllött KRÖNFUSZ \*\*\*

**DÁVID KÁROLY és FIA**  
doboz-, papíraru- és szab. fémkapocs-gyára  
Budapest, I., Mészáros-utca 58. sz.  
Telefonszám 41-48. Sürgőnyezim: Cartonage.  
Gőzerőre berendezve.  
A magyar kir. dohányjövédék szállítója.  
:: Napi gyártás 150,000 doboz :: ::

**JÓL JÁR**  
HA VALÓDI PALMA KAUCSUK SAROK VAN CÍPÖJÉN DE ROSSZUL JÁR HANEM ÜGYEL A VÉZÉJEGYRE  
**MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER**  
természetes égvényes SAVANYÚ VÍZ.

**!! Soha többé az életben !!**  
**Női vászoning!**  
Csak 1.95 korona. Tölegesen gazdag hímzéssel gyönyörű facon, vállgombolós, különféle kerék, résszel, vagy négyzetű kivágásokkal. Garantált vászon! Egy nagy gyári raktár felosztása miatt potom áron eladó. Legalább 5 db vételénél darabja csak 1.95 K. Egyedlárusítás postautávéttel: **HEINRICH KERTÉZ** Wien, I., Wollzeile 34-49.

**is el fog tűnni de a Törley pezsgő megmarad**

**DALLOFF TEA**  
Dr. Dalloff párisi orvostól, kövérség ellen. Törv. védve. Fémillió csomag forgalom csak Párisban.  
A Dalloff Tea a legbirtosabb és legártalmatlanabb szer a kövérség ellen.  
A hölgyek természetét karosvá és elegánsá változtatja. — Az urakat megszabadítja a terhes kövérségtől.  
A kövérség nemcsak kellemetlen, hanem idő előtt öregít is. Hogy mindig fiatalok és karosok lehessünk, igyunk naponta 1-2 csésze **DALLOFF TEA**T. Ez egy tiszta növénygyógyimód a vértisztítólag hat. Ára csomagonként 6 kor. Óvakodjunk utánaotól. Kapható minden győgytárban. Főlerakat Magyar-Török József Budapest, VI., ország részére : Király u. 12.

**LAURIN és KLEMENT R.-T.**  
AUTOMOBILOK MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELETE  
Budapest, IV., Semmelweis-utca 9.  
Motorkerékpárok, voiturették, luxuskocsik, omnibuszok, teherkocsik. — Elsőrendű gyártmányok.

**RÓZSATEJ**  
 Kínó teint-ápolószert 2 K  
 határozottan köleszőr a bőrnek.  
 balzsamszappan hozzá 60 l.

**OSAN** Kínó fogápoló száj-  
 víz K 1.76. fogpor 88 f.

**TANNINGENE** legjobb  
 hajfestő szer 5 K  
 Hetekig megmarad és nem engedí festékét.  
 Sötétzőke, barnára és fekete.

**ANTON J. CERNY, Wien,** levelezim  
 XVIII. Carl Ludwigstr. 6. Lerakat 1. Maximilianstr. 9.  
 Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

**Ridikul** Divatos női  
 a legnagyobb vá- kézitáskák  
 lasutékban kapható kitarólag jobb mi-  
 nősegekben.

**Papek József** bőrdandós és finom  
 Budapest, VIII., Rákóczi-út 15.  
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

**Thierry A. BALZSAM** Törvényesen  
 gyógyseresztő védre. ::  
 Csakis az apáca védjeggyel az igazi. A légzőszervek min-  
 den megbetegedése, köhögés, vérköpés, rekedtség, hörghurut,  
 tüdőgyulladás, gyomorgörcs és más gyomor-  
 morbak, minden belső gyulladás  
 ellen, továbbá étvágytalanság, rossz  
 emésztés, székrekedés stb. ellen bizo-  
 nosan hat. Külsőleg, szájbetegségek,  
 fogfájás, égett sebek, kiütés, nyílás  
 és különösen influenza ellen stb.  
 használ. 2 kicsiny vagy 6 dupláéveg,  
 vagy egy nagy családi üti üveg 5 K.  
**THIERRY A. Gyógyszer-  
 rész** egyedül valódi **CENTIFO-  
 LIA-KENŐCSE** megelö,  
 csillhatatlan és utóérhetetlen gyö-  
 gyölhatású még a régi, sötét rúkos  
 sebeknél, sérüléseknél, dagasztok-  
 nál, gyulladásoknál, kiütéseknél; el-  
 távolít minden idegen anyagot, ge-  
 nyedet, sok-szor fülöslegessé teszi  
 a fájdalmas operációt, 2 tégely  
**3.60 korona.** Cím: Schutz-  
 engel-Apotheke des A. Thierry  
 in Pregrada bei Rohitsch.



**A MARGIT-CREME** a fürangú hölgyek kedvence  
 szépítő szere, az egész világon el van terjedve.  
 Páratlan hatása szőre és bőrének, a bőr  
 azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt  
 észlelhető.  
 Mivel a **MARGIT-CREME** utánozzák és hamisit-  
 ják, tessék eredeti védjeggyel lezárni doboz elfogadni, mert csak  
 ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.  
**A MARGIT-CREME** ártalmatlan, zsírtalan, vegy-  
 ízta készítmény, amely a külföldön általános felülését kelteti.  
 Ár 1 K. Margit-szappan 70 fill. Margit-póder 1.20.  
**Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon.**  
 Kapható minden gyógyszerár, illatszere- és drogua-üzletben.

**Dr. Gaspary-féle gépek**  
 és gyártási rendszere mindenütt kipróbált és  
 mint elsőrendűnek ismeretesek. — Homok, kö-  
 bányahulladékok, salak stb. ilyen anyagokból,  
 falazóléglak, tetőszerkezetek, padlólapok, csator-  
 nacsövek, vályuk és egyéb termékek előállításá-  
 sához szükséges gépek és formák kizárólag  
 árban. — 228. számú általános jegyzék ingyen.  
 :: Kérjük gyárunk megtekintését. ::

**Dr. GASPARY & Co.**  
 :: MARKRANSTÄDT, Leipzig mellett. ::

**:: Valódi brünni szövetek**  
 az 1910. évi tavaszi és nyári időnyere. ::

<b>:: Egy szelvény ::</b>	1 szelvény 7 K
<b>3-10 méter hosszú</b>	10
<b>elegendő teljes férfiruhához</b>	12
<b>(kabát, nadrág és mellény)</b>	15
<b>:: ára csak ::</b>	17
	18
	20

Egy szelvényt fekete szalonkabáthoz 20. — K-ért, éppúgy fel-  
 öltözőszövetek, turistalobent, selyemkamagari gyári árákon küld  
 a mindenütt ismert megbízható és szolid postógyári raktár

**Siegel-Imhof, Brünn 126**  
 Minták ingyen és bérmentve.  
 Nagy előnyére szolgál mindenkinék, ha szövetszükség-  
 letük dírekte a gyártás helyén Siegel-Imhof cég-  
 nél rendel. Óriási forgalma miatt állandóan a legnagyobb  
 választék a legújabb szövetekből.

**„ SZABOTT, LEGOLCSÓBB ÁRAK! „**  
 Bármily megrendelés teljesítése szigorúan mintahű és figyelmes.

**Korszakalkotó találmány!!!**  
**Sérvben**  
 szenvedők különös  
 figyelmét felhívom  
 cs. és kir. szab. pneu-  
 matikus pelottá-  
 val ellátott sérvkö-  
 töimre. Ezek az egye-  
 dül kötélekek, melyek  
 teljesen fájdalom  
 nélkül viselhetők,  
 mert a pneumatikus  
 pelotta a legerősebb  
 rugó nyomását is  
 érzéktelenné teszi  
 és a legrövidebb és a leg-  
 nagyobb sérvet is fáj-  
 dalmatlanul és teljes biztonsággal vissza-  
 tartja. Ezernyi elismeréssel a legelőkelőbb orvo-  
 saktól és tanároktól. Képes árjegyzéket ingyen  
 és bérmentve küld.

**KELETI J. cs. és kir. szab.**  
**Budapest, IV., Koronaherczeg-ú. 17.**  
 Alapítva 1878. Telefon 13-76.



**VASÁRNAPI UJSÁG**

13. SZ. 1910. (57. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, MÁRCZIUS 27.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Egyes szám Előfizetési Egész évre — 18 korona. A Világkronika-val Kulföldi előfizetésekhöz a postailag meg határozott viteldij is esatolandó.  
 Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. ára 40 fillér. jeltételek: Félévre — 8 korona. negyedévenként 80 fillérrel több. Negyedévre — 4 korona.



A MEGVÁLTÓ. — Kazányi Ödön festménye.

**Piros arcz, Piros orr, Piros kéz**

sohasem volt divatban és minden nő és férfi igyekszik ezektől a csunya bőrbántal-  
 maktól a szeplő és pattanással együtt megszabadulni a legrövidebb idő alatt. :: ::

**8 nap** teljesen elegendő, hogy vörös arcza, vörös orra, vörös keze hófehér, tiszta  
 és finom legyen. Csakis a híres bőrápoló szerekhez:

**Diana krém-, Diana szappan-**

hoz kell fordulni, akkor nem lesz többé piros orra, piros keze, piros arczbőre.

Több mint egy millió köszönő levél igazolja a fenti körülményt.

**DIANA-PUDER**

pedig arról nevezetes, hogy az arczon egyenletesen tapad, szabad szemmel teljesen láthatatlan;  
 amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, ki van zárva a láthatósága a kékes-  
 színű arczbőrnek, amely szín olyan nők arczán látható, kik ártalmas összetételű pudert használnak.

- Egy üvegtégely Diana-crém (nappali és éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.
- Egy üvegtégely Diana-crém (csak éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill.
- Egy nagy darab Diana-szappan 1 kor. 50 fill.
- Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsá, vagy sárga színben) 1 kor. 50 fill.

Kapható egész Európában a gyógytárakban, drogériákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni az rendelje meg a központból:

**ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körut 5.**  
 (A legkisebb megrendelés is fordulópóstával utánvételt eszközöltetik.)